

På tal om
kvinnor och män
i Norrbotten ...

Innehåll

Förord	1
Jämställdhet	2
Sammanfattning	3-6
Befolkning	7-17
Folkmängd	18
Hälsa	19-22
<i>Medelålder</i>	19
<i>Medellivslängd</i>	20-21
<i>Ohälsotal</i>	22
Politik och makt	23-32
<i>Ledare</i>	24-25
<i>Politik</i>	26-32
Utbildning	33-42
Förvärvsarbete	43-54
<i>Pendling</i>	49
<i>Offentlig sektor</i>	50-51
<i>Förvärvsarbetande per sektor</i>	52
<i>Sysselsatta i turismberoende branscher</i>	53
<i>Sysselsatta per näringsgren</i>	54
Företagande	55-60
Inkomster	61-69
<i>Löner</i>	62-63
<i>Inkomst</i>	64-69
<i>Pensionssparande</i>	67
<i>Förmögenhet</i>	68
<i>Kvinnors pension</i>	69
Arbetslöshet	70-72
Ekonomiskt bistånd	73
Föräldraskap	74-76
Brott	77-80
Läsanvisningar, källor	8

Produktion: **Pantzare Information AB, Luleå**

Upplaga **5 000**

Foto: **Rebecca Wallin/Bildarkivet.se**

Länsstyrelsens rapportserie nr **08/2012**

ISSN **0283-9636**

GTC, Luleå, juni 2012

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att kunna förändra samhället i riktning för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män, behövs kunskap. Statistik är en viktig källa till kunskap. I den här faktaboken visas hur förhållandena för kvinnor och för män är inom områden som kan hänföras till de nationella jämställdhetsmålen. Faktaboken och annan statistik om Norrbottens län finns på länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/norrbotten. Faktaboken finns även översatt till engelska.

Länsstyrelsens förhoppning är att denna faktabok bidrar till att du får mer kunskap inom jämställdhetsområdet och att du bidrar till ökad jämställdhet inom den del av samhället som du kan påverka. Länsstyrelsens vision inom jämställdhetspolitikens område är - ett jämställt Norrbotten.

Pantzare Information AB, har på länsstyrelsens uppdrag sammanställt och grafiskt utformat denna faktabok.

Fler exemplar av faktaboken kan beställas hos Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Juni 2012

Doris Thornlund
Särskilt sakkunnig i jämställdhet

Jämställdhet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att forma samhället och sina egna liv genom att

- ha ett arbete som ger ekonomiskt oberoende livet ut
- förena arbete med föräldraskap
- aktivt delta i politiska, fackliga och andra samhälleliga aktiviteter.

Ordet *jämställdhet* brukar i Sverige avgränsas till förhållandet mellan kvinnor och män. *Jämlikhet* är däremot ett vidare begrepp. Det avser rättvisa förhållanden mellan alla individer och grupper i samhället och utgår ifrån att alla människor har lika värde oavsett kön, ras, religion, social tillhörighet, m m. Jämställdhet är en av de viktigaste jämlikhetsfrågorna.

Jämställdhet...

... innebär att andelen kvinnor respektive män i en grupp är 40% - 60% eller jämnare.

Finns det mer än 60% kvinnor i en grupp är den kvinnodominerad.

Finns det mer än 60% män i en grupp är den mansdominerad.

Nationella jämställdhetsmål

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är ett samhälle där kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Delmål 1. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjligheter att vara aktiva samhällsmedborgare och forma villkoren för beslutsfattandet.

Delmål 2. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Delmål 3. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

Delmål 4. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjligheter till kroppslig integritet.

Sammanfattning

Jämställdhet är ett prioriterat område. Jämställdhetsarbetet har inriktats på att bryta den samhällsstruktur som råder, både den synliga och den osynliga.

För att kunna mäta förändring måste man kunna mäta nuläget och även kunna upprepa mätningen på samma sätt i framtiden. Det handlar således om statistik. I denna lilla bok *På tal om Kvinnor och Män i Norrbottens län* har statistik använts för att belysa nuläge och utveckling samt för att jämföra länet med riksgenomsnittet. I vissa fall kan statistiken vara något år gammal men är trots detta den senast producerade.

Befolkningen blir äldre

Under de senaste tjugotvå åren har medelåldern bland kvinnorna i Norrbottens län ökat med 4,8 år. Bland männen har medelåldern ökat 4,7 år. För riket i dess helhet har medelåldern under samma period ökat med 1,4 år för kvinnorna och med 2 år för männen.

Männens medellivslängd ökar mest

Sedan år 1995 har medellivslängden för männen ökat med 3,3 år jämfört med 2,2 år för kvinnorna i länet. Skillnaden i livslängd mellan könen har därigenom blivit mindre och är nu strax under fem år. När det gäller medellivslängden för kvinnorna placerar sig Norrbottens län bland de fem län som har den kortaste livslängden. Av männen har de som bor i Norrbotten den näst kortaste livslängden.

Chefer och ledare

Av de 5 739 personer i Norrbottens län som 2010 kunde definieras som chefer, högre tjänstemän eller högre politiker var 34 procent kvinnor och 66 procent män.

Mest jämställt var det bland chefstjänstemän i intresseorganisationer med 56 procent kvinnor och 44 procent män. Minst jämställt var det bland verkställande direktörer och verkschefer på större företag. Bland dessa var endast 13 procent kvinnor.

Flest chefer återfinns i åldersgruppen 40-59 år. Det gäller både kvinnor och män. Av de kvinnliga cheferna var 21 procent under 40 år och av männen 16 procent.

Kvinnor och politik

Regeringen består av tolv kvinnor och tolv män. Av riksdagens ledamöter är 45 procent kvinnor. I Norrbottens läns landstingsfullmäktige finns 37 procent kvinnor. I kommunfullmäktige bland länets kommuner finns i genomsnitt 46 procent kvinnor. År 1988 var kvinnornas andel av kommunfullmäktige 31 procent i genomsnitt i länets kommuner. I endast en av Norrbottens läns 14 kommuner är andelen kvinnor i kommunfullmäktige lägre än 40 procent efter valet år 2010.

Utbildningsnivå

Fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning i länets samtliga kommuner och i riket. År 1990 hade 21 procent av kvinnorna och 18 procent av männen i länet i åldersgruppen 25-64 år någon form av eftergymnasial utbildning. Motsvarande jämförelsetal för hela riket var 23 procent av kvinnorna och 22 procent av männen. December månad år 2011 är 40 procent av kvinnorna och 28 procent av männen i länet eftergymnasialt utbildade. Motsvarande siffra för hela riket är 44 procent av kvinnorna och 35 procent av männen.

Utbildningens inriktning - en könsfråga

Flickor har i genomsnitt högre betyg än pojkar. Det är genomgående fler kvinnor än män som fortsätter med studier vid universitet/högskola inom tre år efter gymnasieexamen. Andelen kvinnor i Norrbottens län som påbörjar högre studier ligger i nivå med rikets. Andelen av männen i länet som påbörjar högskoleutbildning är lägre än riksgenomsnittet.

Kvinnor och män utbildar sig för skilda områden inom arbetsmarknaden. De yngre väljer fortfarande lika könsbundet trots politiska strävanden mot en jämnare könsfördelning på de utbildningar där kvinnor eller män varit starkt underrepresenterade.

Vart tredje nytt företag leds av en kvinna

År 1993 startades 1 företag per 1000 kvinnor och 4 företag per 1000 män i åldern 16-64 år i Norrbottens län. År 2010 startades 5,8 nya företag per 1 000 kvinnor och 7,6 nya företag per 1 000 män i länet.

Andelen av nystartade företag år 2010 som leds av kvinnor är 31,5 procent vilket placerar länet på fjortonde plats i landet. I genomsnitt för hela riket leds verksamheten i de nystartade företagen till 32 procent av kvinnor.

Kvinnors företag har färre konkurser

Under år 2011 var ägaren en man i 56 procent av konkurserna i enskilda firmor i Norrbottens län och 70 procent i hela landet. Jämfört med samtliga enskilda firmor i länet så gick 1,2 av 1 000 enskilda firmor ägda av män i konkurs år 2011. Motsvarande siffror för kvinnorna var 1 enskild firma i konkurs per 1 000.

I hela landet så gick 1,9 av 1 000 enskilda firmor ägda av män i konkurs under år 2011. Motsvarande antal för kvinnorna var 0,8 av 1 000 enskilda firmor.

Starta-eget-bidrag

I januari månad år 2011 fick 109 kvinnor och 144 män i Norrbottens län bidrag för start av näringsverksamhet (starta-eget-bidrag). Det innebär att 1,5 av 1 000 kvinnor i åldern 18-64 år i länet fick bidrag för att starta eget företag. Bland männen var förhållandet 1,9 av 1 000. Jämförande riksgenomsnitt för såväl kvinnor som män var 0,9 av 1 000.

Kvinnans heltidslön 86 procent av mannens

Kvinnornas heltidslön i procent av mannens är i genomsnitt 89 procent i Övre Norrland och 86 procent i riket i genomsnitt. Störst är skillnaden i Stockholms län där kvinnornas genomsnittliga månadslön är 82 procent av mannens. Men månadslönerna för både kvinnor och män är dock högst i Stockholms län.

Kvinnans arbetsinkomst 78 procent av mannens

En kvinna i Norrbottens län i åldern 20-64 år har år 2010 en förvärvsinkomst som motsvarar 78 procent av en mans förvärvsinkomst. År 1991 var kvinnans förvärvsinkomst 71 procent av mannens. Riksgenomsnittet är något lägre, 77 procent år 2010 och 69 procent år 1991. Sedan 1990-talet har kvinnornas förvärvsinkomster i Norr-

bottens län ökat i förhållande till männens i samtliga åldersgrupper. Arbetsinkomsten kan ses som ett mått på vad kvinnor och män får ut av sin arbetsinsats. Arbetsinkomsten påverkas inte bara av lönen utan också i hög grad av den arbetade tiden. Arbetstiden varierar mycket mellan kvinnor och män.

Brottslighet

Vid misshandelsbrott är det vanligare i Norrbottens län än riksgenomsnittet att offer och gärningsman känner varandra. Det gäller både om offret är kvinna eller man. Förändringen i länet under perioden 1988-2011 visar att andelen brott där gärningsmannen är obekant ökar och att länet i det avseendet närmar sig riksgenomsnittet.

Befolkning

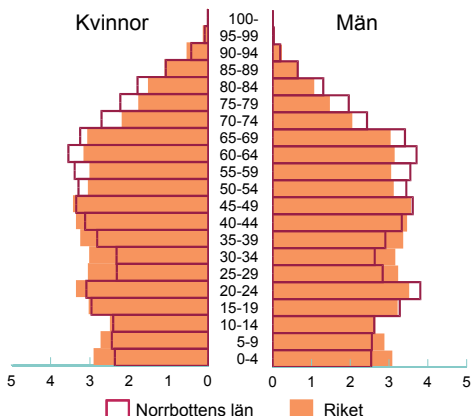

Foto: Patrick Degerman/Synk

Årtal att uppmärksamma

- 1845 Lika arvsrätt för kvinnor och män genomförs.
- 1858 Ogift kvinna över 25 år kan få bli myndig efter domstolsbeslut. Gifter hon sig blir hon åter omyndig.
- 1863 Ogift kvinna blir myndig vid 25 års ålder.
- 1884 Ogift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
- 1921 Gift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
Kvinnan och mannen blir likställda i den nya giftermålsbalken.
- 1951 Kvinna får behålla sitt svenska medborgarskap även om hon gifter sig med en utländsk medborgare.
- 1982 Ny namnlag, vid giftermål får kvinnan och mannen välja vems efternamn de vill ha. Statliga bidrag till kvinnoorganisationer.
- 1987 Ny särskild lag om sambors gemensamma hem, sambolagen.
- 1988 Riksdagsbeslut om femårig nationell handlingsplan för jämställdhet.
- 1992 Ny jämställdhetslag (SFS 1991:433).
- 1994 Reviderad jämställdhetslag. Ny nationell policy för jämställdhet.
- 1995 FNs världskonferens för kvinnor i Peking.
- 2004 En utredning tillsätts om översyn av jämställdhetspolitiken.
- 2006 Riksdagsbeslut om nya mål för jämställdhetspolitiken.

Norrbottens befolkning 2011 (%)

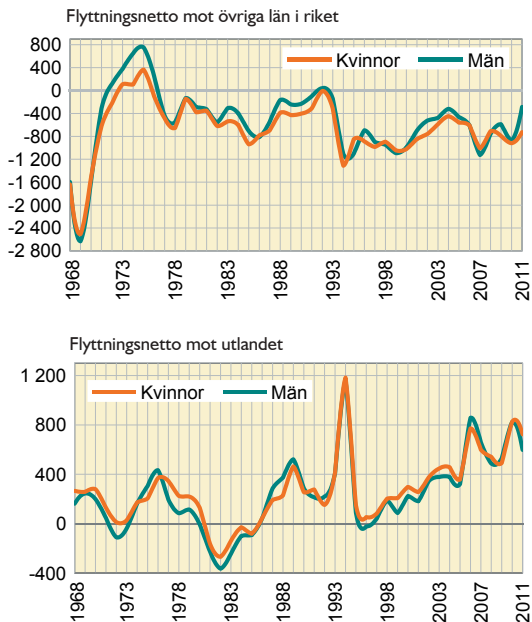
I Norrbottens län är åldersstrukturen inte längre i nivå med riksgenomsnittet. Norrbottens län har större andel av befolkningen i åldersgruppen 50–84 år än riket i genomsnitt. Länet har lägre andel kvinnor i 20–49 års ålder samt lägre andel män 25–49 år. Andelen under 20 år är 21 procent vilket kan jämföras med riksgenomsnittet 23 procent.

Förändringarna har skett snabbt. I början av 1990-talet hade endast Uppsala län lägre andel ålderspensionärer, 65 år och äldre, i befolkningen. Detta beroende till stor del på att barnantalet per familj var högre i Norrbottens län än riksgenomsnittet fram till och med 1950-talet. År 2011 återfinns länet på trettonde plats när länen sammanställs efter lägst andel 65 år och äldre. Tittar man på andelen barn 0–15 år är dessa 16 procent av befolkningen i Norrbottens län vilket kan jämföras med 17,8 procent i riket.

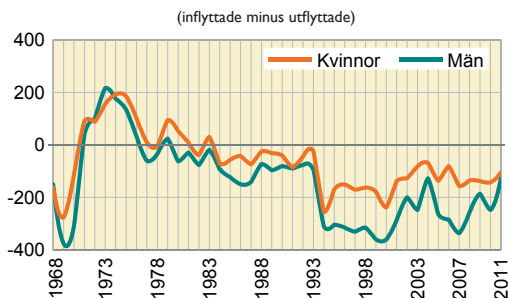
Alltför få flyttar till länet

Människor har alltid flyttat och orsakerna till detta varierar. Man flyttar för att utbilda sig, för att få ett arbete som passar till utbildningen, för att få komma till nya miljöer, för att komma närmare släkt och vänner, osv. Men ett problem för Norrbottens län är att alltför få väljer att flytta till länet. Det kan också vara svårt för den som flyttat för att utbilda sig att hitta ett passande arbete på den gamla hemorten om man vill återvända.

Flyttningsnetto Norrbottens län 1968-2011

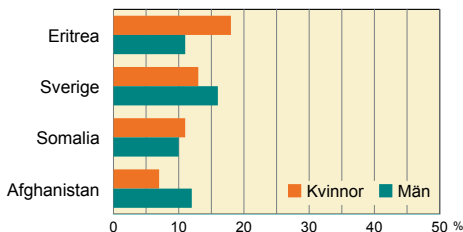
Flyttningsnetto inrikes flyttningar Norrbottens län, ungdomar 25-29 år

Flyttningsnetto inrikes flyttningar 2011

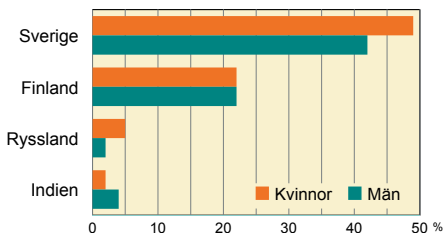
Kommun	Kvinnor		Män	
	18-24 år	25-29 år	18-24 år	25-29 år
Arjeplog	-14	2	-18	-2
Arvidsjaur	-18	4	14	8
Boden	-77	-6	46	7
Gällivare	-26	-6	-37	-5
Haparanda	-18	0	-30	-13
Jokkmokk	-9	1	-13	-6
Kalix	-62	-13	-29	-4
Kiruna	-42	-8	-1	-6
Luleå	61	-72	203	-92
Pajala	-2	-1	-12	3
Piteå	-60	5	-25	0
Älvsbyn	-37	-4	-38	-11
Övertorneå	-18	0	-9	-3
Övertorneå	-16	-7	-23	-4

Immigranter 2011. Norrbottens län

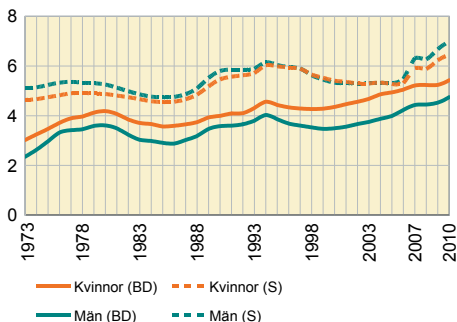
Av de 2 312 personer som invandrat till Norrbottens län under år 2011 är 1 154 kvinnor. De fyra vanligaste nationaliteterna bland de som invandrar till länet det året är eritreaner, svenskar, somalier och afghaner. Den största andelen, 18 procent av kvinnorna och 11 procent av männen, är eritreaner. På andra plats finns svenskar som återvände till Sverige.

Emigranter 2011. Norrbottens län

Av de 430 kvinnor och 560 män som emigrerade under år 2011 är 49 respektive 42 procent svenska medborgare. 22 procent av såväl kvinnorna som av männen är finländare. Av de som utvandrar återfinns 70 procent inom de tre nationaliteterna finländare, svenskar och ryssar.

Andel utländska medborgare i befolkningen 1973-2010

Fler utländska kvinnor

Andelen utländska medborgare i befolkningen är lägre i Norrbottens län än riksgenomsnittet. Det gäller både bland kvinnor och bland män. I länet är andelen utländska kvinnor högre än andelen utländska män, 5,4 respektive 4,8 procent år 2011. Riksgenomsnittet är 6,5 procent för kvinnor och 7 procent för män.

Utrikes födda boende i länet 2011

Kommun/ region	Kvinnor	Män	Totalt	Kommun/ region	Kvinnor	Män	Totalt
Arjeplog	139	138	277	Luleå	3 586	2 994	6 580
Arvidsjaur	214	177	391	Pajala	503	236	739
Boden	1 053	814	1 867	Piteå	991	843	1 834
Gällivare	742	490	1 232	Älvsbyn	298	251	549
Haparanda	2 262	1 739	4 001	Överkalix	173	97	270
Jokkmokk	229	180	409	Övertorneå	741	448	1 189
Kalix	923	610	1 533				
Kiruna	1 250	817	2 067	Länet	13 104	9 834	22 938

De vanligaste utländska nationaliteterna i länet 2011

	Kvinnor	Män	Totalt
Finland	3 020	2 374	5 394
Thailand	614	151	765
Norge	343	273	616
Afghanistan	158	311	469
Somalia	198	234	432
Tyskland	196	236	432
Irak	126	222	348
Eritrea	174	127	301
Ryssland	166	82	248
Iran	102	141	243
Myanmar (Burma)	100	122	222
Polen	85	91	176
Storbritannien och Nordirland	43	115	158
Kina	76	64	140
Danmark	60	78	138
USA	49	74	123
Pakistan	29	74	103
Colombia	55	43	98
Kongo	46	49	95
Turkiet	23	63	86
Indien	26	56	82
Etiopien	36	44	80
Estland	50	25	75
Burundi	48	26	74
Lettland	35	34	69
Nederländerna	31	34	65
Filippinerna	51	11	62
Frankrike	20	40	60
Österrike	23	36	59
Ukraina	30	19	49
Totalt utländska medborgare	6 767	6 144	12 911

En ny äldreboom

Andelen äldre i befolkningen ökar. Sverige har redan haft en kraftig expansion av gruppen 65 år och äldre. Framför oss har vi en ny expansion som kommer att hålla i sig fram till början av 2030-talet. Det är de stora kullarna på 1940-talet och senare 1960-talet som når pensionsåldrarna. De äldre kommer att utgöra en påtagligt större andel av befolkningen än idag. Ett par år in på 2030-talet kommer pensionärerna, de som är 65 år och äldre, att utgöra en fjärdedel av landets befolkning. Det är en kraftig ökning jämfört med dagens 21,6 procent.

Sedan år 1968 har befolkningen i Norrbottens län totalt minskat med 10 968 personer. Antalet kvinnor har minskat med 4 042 medan antalet män har minskat med 6 926. Befolkningsstrukturen har förändrats kraftigt med en stor tillväxt av antalet äldre och en kraftig minskning av antalet yngre.

För att bättre kunna åskådliggöra förändringen har index använts där antalet individer i olika åldersgrupper år 1968 fått värdet 100. År 2011 har kvinnor i åldersgruppen 16-24 boende i länet ett index på 73, dvs jämfört med år 1968 har antalet minskat med 27 procent. Kvinnor i åldern 80 år och äldre har år 2011 indexvärdet 426, dvs antalet har ökat med 326 procent.

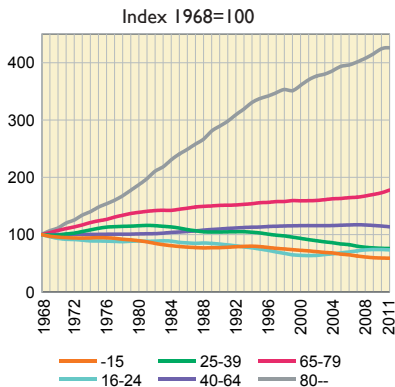
Män i åldersgruppen 16-24 år har år 2011 ett index på 77, dvs jämfört med år 1968 har antalet minskat med 23 procent. Män i åldern 80 år och äldre har indexvärdet 345 år 2011, dvs antalet har ökat med 245 procent.

Kvinnor och män 2011. Index 1968=100

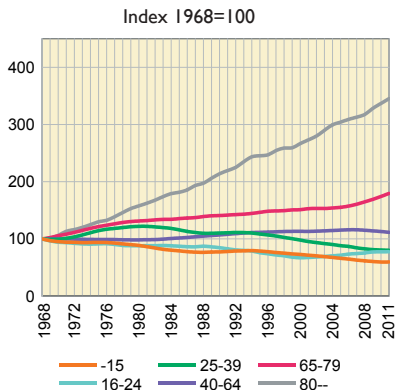
Ålder	Kvinnor		Män	
	Länet	Riket	Länet	Riket
0-15	59	84	60	84
16-24	73	97	77	98
25-39	76	123	80	123
40-64	114	120	111	124
65-79	178	151	179	173
80-	426	356	345	319
Totalt	97	120	95	119

Se läsanvisning
sid 81: Index

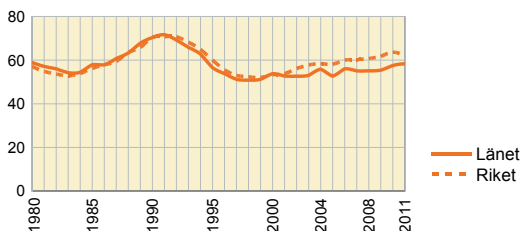
Kvinnor i Norrbottens län 1968–2011

Män i Norrbottens län 1968–2011

Antal födda barn per 1000 kvinnor 15-44 år

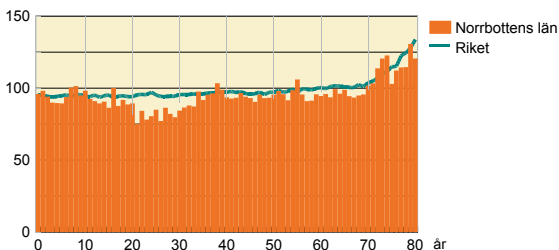

Antalet födda barn per 1000 kvinnor i åldern 15-44 år är lägre i Norrbottens län jämfört med riksgenomsnittet. År 2011 föddes 58 barn i länet och 62 barn i riket per 1000 kvinnor i åldersgruppen. Födelseunderskottet i länet beror till stor del på att andelen unga kvinnor blivit lägre genom en stor utflyttning.

Kvinnoöverskottet förskjuts uppåt i åldrarna

I Sverige föds något fler pojkar än flickor. Proportionerna är 104 levande födda pojkar på 100 flickor. Denna fördelning vid födseln har varit relativt konstant över tiden. År 2011 är det fler män än kvinnor i nästan alla åldrar ända upp till 70 års ålder.

Antal kvinnor per 100 män (0-80 år) 2011

Antal kvinnor per 100 män per åldersgrupp 2011

Kommun/ region	Kvinnor per 100 män			
	20-34 år	35-49 år	50-64 år	65- år
Arjeplog	87	94	89	108
Arvidsjaur	76	98	96	121
Boden	84	97	101	120
Gällivare	84	90	87	109
Haparanda	78	91	97	115
Jokkmokk	87	107	88	109
Kalix	77	96	96	110
Kiruna	85	92	88	117
Luleå	83	95	101	122
Pajala	70	87	81	103
Piteå	90	97	101	121
Älvsbyn	90	90	90	121
Överkalix	76	98	89	102
Övertorneå	73	89	85	104
Länet	84	95	96	117
Riket	95	97	99	121

Mansöverskott i utflyttningsområden

Kvinnor flyttar mer än män. Flyttningsströmmarna har gjort att många kommuner har fått en mycket ojämn könsfördelning i de åldrar då det är vanligast att man flyttar. Detta märks till exempel i åldersgruppen 20-34 år. I samtliga kommuner i Norrbottens län är det ett underskott på kvinnor i denna åldersgrupp.

Folkmängd 2011-12-31

Kvinnor

Kommun/ region	Ålder 0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Arjeplog	188	161	305	418	421	1 493
Arvidsjaur	470	307	621	850	939	3 187
Boden	2 186	1 513	2 899	3 928	3 272	13 798
Gällivare	1 282	1 009	1 755	2 566	2 243	8 855
Haparanda	805	475	934	1 476	1 250	4 940
Jokkmokk	339	272	479	755	675	2 520
Kalix	1 248	729	1 574	2 340	2 209	8 100
Kiruna	1 882	1 283	2 503	3 016	2 447	11 131
Luleå	5 977	4 665	8 808	9 832	7 529	36 811
Pajala	445	293	409	841	989	2 977
Piteå	3 282	2 330	4 661	5 596	4 589	20 458
Älvsbyn	640	431	838	1 050	1 104	4 063
Övertorneå	199	162	273	511	559	1 704
Övertorneå	323	223	341	695	671	2 253
Länet	19 266	13 853	26 400	33 874	28 897	122 290

Män

Kommun/ region	Ålder 0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Arjeplog	234	191	330	477	389	1 621
Arvidsjaur	537	401	693	897	779	3 307
Boden	2 289	1 752	3 123	3 956	2 725	13 845
Gällivare	1 334	1 099	2 077	2 905	2 056	9 471
Haparanda	822	582	1 043	1 570	1 084	5 101
Jokkmokk	352	306	486	834	621	2 599
Kalix	1 365	942	1 733	2 448	2 003	8 491
Kiruna	2 033	1 495	2 774	3 448	2 086	11 836
Luleå	6 219	5 570	9 805	9 836	6 185	37 615
Pajala	472	319	509	1 032	961	3 293
Piteå	3 626	2 534	4 900	5 618	3 806	20 484
Älvsbyn	710	484	886	1 201	909	4 190
Övertorneå	242	190	304	560	549	1 845
Övertorneå	391	294	425	801	646	2 557
Länet	20 626	16 159	29 088	35 583	24 799	126 255

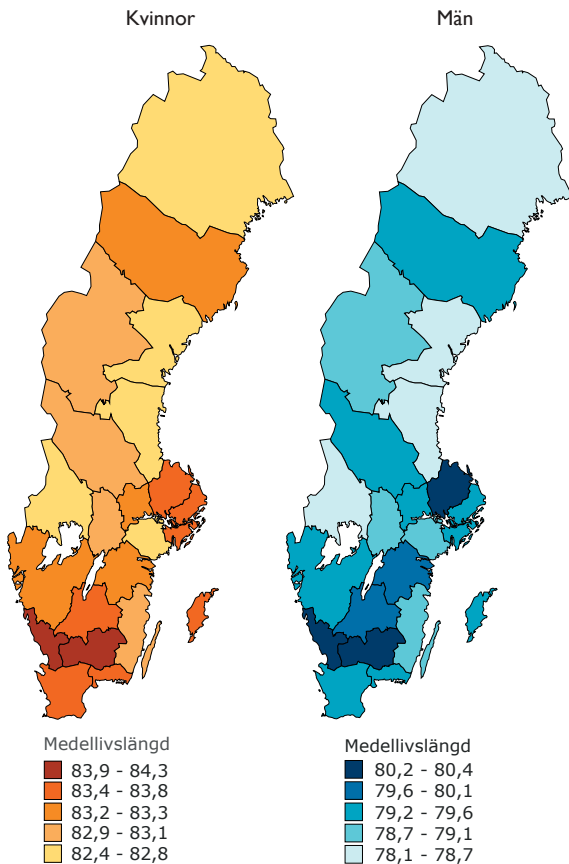
Befolkningens medelålder 1989 och 2011

Kommun/ region	Kvinnor		Män		Samtliga	
	1989	2011	1989	2011	1989	2011
Arjeplog	42,1	47,6	41,7	44,9	41,9	46,2
Arvidsjaur	43,1	47,4	41,1	43,8	42,1	45,6
Boden	40,4	44,9	37,5	42,3	38,9	43,6
Gällivare	39,5	45,7	38,3	44,4	38,8	45,0
Haparanda	40,1	45,7	37,9	43,6	39,0	44,6
Jokkmokk	40,9	47,4	40,2	45,9	40,5	46,7
Kalix	40,6	46,8	38,6	44,4	39,6	45,6
Kiruna	37,3	43,2	36,2	41,4	36,7	42,2
Luleå	38,1	42,5	36,1	40,1	37,1	41,3
Pajala	44,1	49,3	41,5	48,2	42,7	48,7
Piteå	39,3	43,9	36,6	41,4	38,0	42,6
Älvsbyn	41,3	46,0	38,9	43,5	40,1	44,7
Övertorneå	45,0	50,4	42,6	48,0	43,7	49,2
Övertorneå	43,3	48,8	40,2	46,1	41,8	47,4
Länet	39,7	44,5	37,6	42,3	38,6	42,3
Riket	40,8	42,2	38,1	40,1	39,5	41,1

Man kan nu tydligt märka konsekvenserna av många års nettoutflyttning. Befolkningen åldras och det är förhållandevis få familjer i de åldrar då barnen föds, vilket ger ett lågt antal födda barn. Antalet födda barn per 1 000 kvinnor i åldern 15-44 år är lägre än riksgenomsnittet (se sid 16).

Under de senaste tjugotvå åren har medelåldern bland kvinnorna i Norrbottens län ökat med 4,8 år. Bland männen har medelåldern ökat 4,7 år. För riket i dess helhet har medelåldern under samma period ökat med 1,4 år för kvinnorna och med 2 år för männen.

Medellivslängd 2011

Männens medellivslängd ökar - kvinnornas oförändrad

Sedan år 1995 har medellivslängden för männen ökat med 3,3 år jämfört med 2,2 år för kvinnorna i länet. Sedan slutet av 1970-talet har dödligheten i medelåldern minskat mer för män än för kvinnor. Skillnaden i livslängd mellan könen har därigenom blivit mindre och är nu fem år. Internationellt sett är medellivslängden mycket hög i Sverige.

Dödligheten sjunker numera främst för den äldre delen av befolkningen från omkring 50 år och man räknar med att dödligheten även fortsättningsvis kommer att sjunka i dessa åldrar.

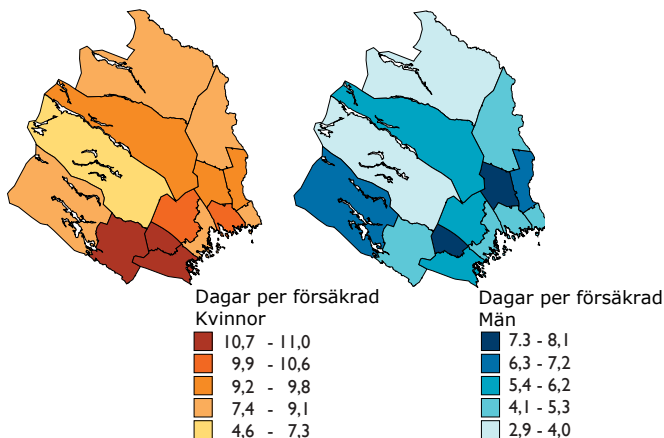
Medellivslängd 1971-2011

	1971- 1975	1976- 1980	1981- 1985	1986- 1990	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2005	2006- 2010	2007- 2011
Kvinnor									
Länet	77,7	77,8	79,0	79,8	80,6	81,3	81,7	82,7	82,8
Riket	77,7	78,5	79,5	80,2	81,0	81,8	82,4	83,2	83,4
Män									
Länet	71,6	71,5	72,6	73,4	74,9	75,8	76,8	78,2	78,2
Riket	72,1	72,4	73,6	74,4	75,6	76,9	78,0	79,1	79,4

Medellivslängd per kommun 2007-2011

Kommun	Kvinnor	Män	Kommun	Kvinnor	Män
Arjeplog	83,3	79,3	Luleå	83,9	79,5
Arvidsjaur	80,1	76,6	Pajala	81,6	75,1
Boden	82,7	78,6	Piteå	82,7	78,9
Gällivare	82,3	77,5	Älvsbyn	83,6	78,9
Haparanda	82,9	75,3	Överkalix	82,9	75,5
Jokkmokk	82,7	77,5	Övertorneå	81,6	78,4
Kalix	82,2	78,2	Norrbottens län	82,8	78,2
Kiruna	82,2	77,3	Riket	83,4	79,4

Sjukpenningtal 2011

Kommun/ region	Kvinnor	Män	Kommun/ region	Kvinnor	Män
Arjeplog	8,2	6,6	Luleå	8,2	4,5
Arvidsjaur	10,8	4,4	Pajala	7,7	5,2
Boden	10,5	5,7	Piteå	11,0	5,6
Gällivare	9,5	6,1	Älvsbyn	10,8	7,4
Haparanda	7,6	4,7	Övertorneå	9,4	6,6
Jokkmokk	4,7	3,0	Överkalix	9,2	8,1
Kalix	9,9	5,2	Länet	9,1	5,1
Kiruna	7,5	3,8	Riket	8,6	5,1

Med sjukpenningtalet avses antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning och rehabiliteringspenning från socialförsäkringen per registrerad försäkrad i åldrarna 16-64. Sjukpenningtalet redovisas för en tolv månaders period, (rullande 12). Alla dagar är omräknade till "heldagar", t ex två dagar med halv ersättning blir en dag.

Politik och makt

Foto: Erland Segerstedt

Årtal att uppmärksamma

- 1919 Kvinnor får kommunal rösträtt och blir valbara till kommuner och landsting.
- 1921 Kvinnor får allmän rösträtt och blir valbara till riksdagen.
- 1921 Första kvinnan i riksdagen, Kerstin Hesselgren.
- 1943 Första kvinnliga ledamöterna i Norrbottens läns landsting, Frida Jansson, Töre och Anna Kopperi, Malmberget.
- 1945 Första kvinnliga riksdagsledamoten från Norrbottens län, Märta Boman, Råneå.
- 1947 Första kvinnan i regeringen, Karin Kock.
- 1971 Första kvinnliga ledamoten i Norrbottens länsstyrelses styrelse, Beda Nilsson, Arvidsjaur.

Chefer och ledare efter arbetsmarknadssektor 2010

Sektor	Antal		Könsfördelning (%)			
	Norrbottens län		Norrbottens län		Riket	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Statlig förvaltning	66	136	33	67	42	58
Statliga affärsverk	0	2	0	100	19	81
Primärkommunal förvaltning	697	396	64	36	66	34
Landsting	196	62	76	24	72	28
Övriga offentliga institutioner	0	1	0	100	28	72
Privata aktiebolag	703	2407	23	77	25	75
Privata övriga företag	24	50	32	68	32	68
Statligt ägda företag	128	477	21	79	32	68
Kommunalt ägda företag	36	100	26	74	34	66
Övriga organisationer	108	150	42	58	48	52
Totalt	1958	3781	34	66	33	67

Chefer och ledare efter ålder 2010

Kvinnor	åldersgrupp					Totalt
	16-29	30-39	40-49	50-59	60-64	
Högre ämbetsmän och politiker	0	2	14	18	10	44
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	2	1	1	3	2	9
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	2	7	23	16	3	51
Drift- och verksamhetschefer	38	177	338	408	125	1 086
Chefer för särskilda funktioner	7	51	106	72	27	263
Chefer för mindre företag och enheter (färre än 10 anst.)	24	106	190	147	38	505
Totalt	73	344	672	664	205	1 958

Män	åldersgrupp					Totalt
	16-29	30-39	40-49	50-59	60-64	
Högre ämbetsmän och politiker	0	2	9	20	27	58
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	0	1	1	3	2	7
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	2	37	120	141	50	350
Drift- och verksamhetschefer	30	184	474	489	178	1 355
Chefer för särskilda funktioner	11	103	208	218	90	630
Chefer för mindre företag och enheter (färre än 10 anst.)	35	198	500	450	198	1 381
Totalt	78	525	1 312	1 321	545	3 781

Chefer och ledare 2010

Typ av ledningsarbete	Antal		Könsfördelning (%)			
	Norrbottnens län		Norrbottnens län		Riket	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Högre ämbetsmän och politiker	44	58	43	57	41	59
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	9	7	56	44	41	59
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	51	350	13	87	13	87
Drift- och verksamhetschefer	1 086	1 355	44	56	44	56
Chefer för särskilda funktioner	263	630	29	71	31	69
Chefer för mindre företag och enheter (färre än 10 anst.)	505	1 381	27	73	29	71
Totalt	1 958	3 781	34	66	33	67

Högre ämbetsmän och politiker

Organiserar, leder och svarar för verkställighet av politiska beslut; planerar, leder och samordnar myndigheters, kommuners och landstings verksamhet.

Chefstjänstemän i intresseorganisationer

Planerar, leder och samordnar verksamheten i intresseorganisationer; svarar för förhandlingar, intressebevakning och information. Som intresseorganisation räknas t.ex. politiskt parti, arbetsgivar-, bransch- och arbetstagarorganisation, humanitär organisation och idrottsförbund.

Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.

Planerar, leder och samordnar verksamheten i stora och medelstora företag, affärsverk, sjukhus, universitet m.m. efter riktlinjer fastställda av en styrelse; formulerar och beslutar om mål och policy; fattar beslut om arbetsorganisation och större investeringar; representerar företaget i dess förhållanden; redovisar resultat och rapporter för styrelsen.

Drift- och verksamhetschefer

Planerar, leder och samordnar varu- och tjänsteproduktion i stora och medelstora företag m.m. underställda en verkställande direktör eller motsvarande.

Chefer för särskilda funktioner

Planerar, leder och samordnar arbetet inom en stabs- eller specialistfunktion i stora och medelstora företag m.m. underställda en verkställande direktör eller motsvarande.

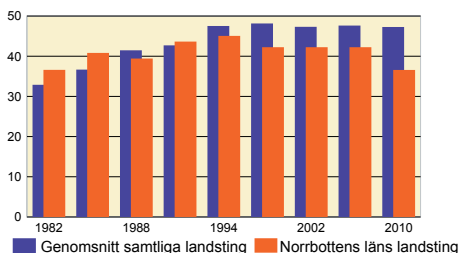
Chefer för mindre företag och enheter

Planerar, leder och samordnar verksamheten i mindre företag, myndigheter, institutioner m.m.; fattar beslut, ansvarar, redovisar resultat och rapporterar till ev ägare, planlägger och leder den dagliga verksamheten.

Kvinnor och politik

Regeringen består av tolv kvinnor och tolv män. Av riksdagens ledamöter är 45 procent kvinnor. I Norrbottens läns landstingsfullmäktige finns 37 procent kvinnor. I kommunfullmäktige bland länets kommuner finns i genomsnitt 46 procent kvinnor.

Andel kvinnor i landstingsfullmäktige

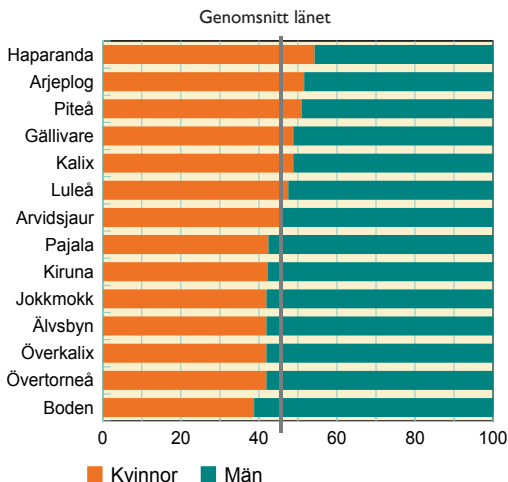

Landstingsfullmäktige efter valet 2010

Parti	Antal		Procent kvinnor	
	Kvinnor	Män	Länet	Riket
Moderata samlingspartiet	2	7	22,2	44,5
Centerpartiet		4	0,0	47,1
Folkpartiet liberalerna	1	2	33,3	52,1
Kristdemokraterna				50,0
Socialdemokraterna	16	17	48,5	55,3
Vänsterpartiet	2	4	33,3	50,6
Miljöpartiet de gröna	2	1	66,7	49,0
Övriga*	3	10	23,1	14,7
Samtliga	26	45	36,6	39,1

*) Norrbottens sjukvårdsparti

Fördelning kvinnor och män i kommunfullmäktige efter valet 2010

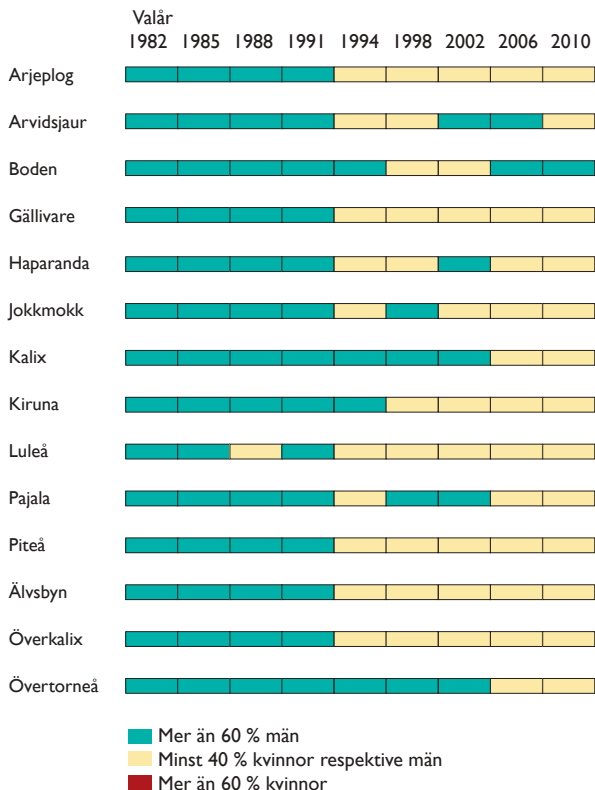

I Norrbottens läns 14 kommuner är det endast i Bodens kommun andelen kvinnor i kommunfullmäktige är lägre än 40 procent efter valet 2010. Jämnast är fördelningen i kommunerna Arjeplog (16 kv 15 m), Gällivare (20 kv 21 m), Kalix (20 kv 21 m) och Piteå (26 kv 25 m).

Största ökningen av antalet kvinnliga ledamöter jämfört med föregående val hade Arvidsjaur, från 9 till 14 kvinnor.

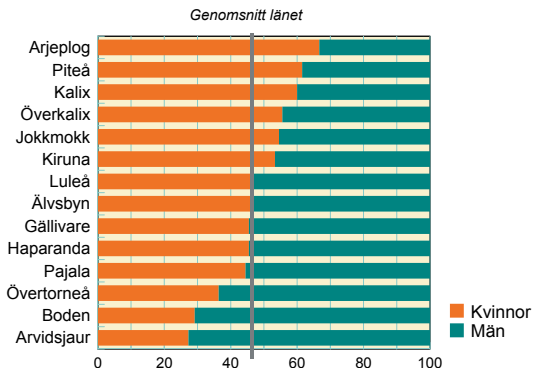
Största minskningen av antalet kvinnor i fullmäktige sedan föregående val redovisas för Jokkmokk-3. Övertorneå kommun har minskat det totala antalet ledamöter i fullmäktige sedan förra valet med 4.

Jämställdhet i kommunfullmäktige

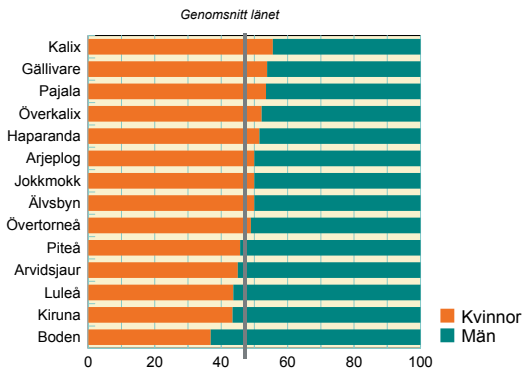

Jämställdhet anses råda när andelen kvinnor respektive män är 40% - 60% i en grupp.

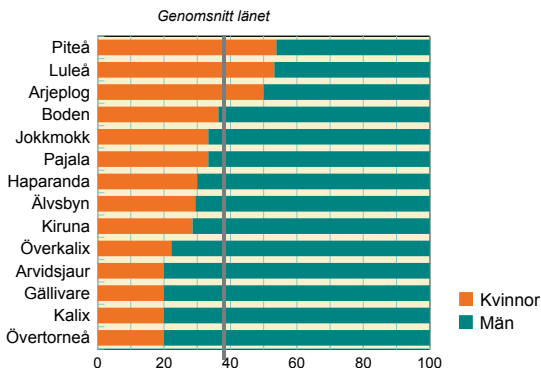
Fördelning kvinnor och män i kommunala styrelser efter valet 2010

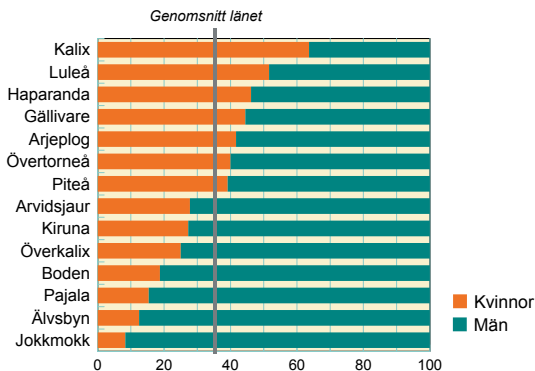
Fördelning kvinnor och män i kommunala nämnder, utskott, beredningar efter valet 2010

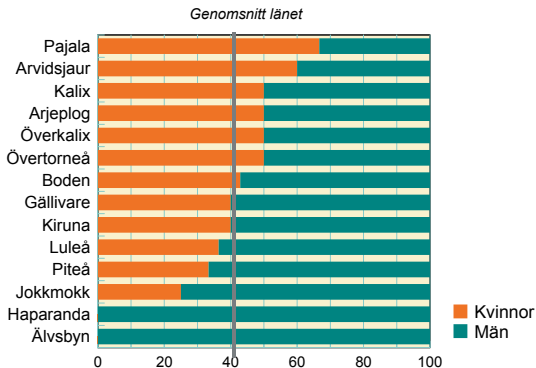
Fördelning kvinnor och män i kommunala bolag och stiftelser 2011

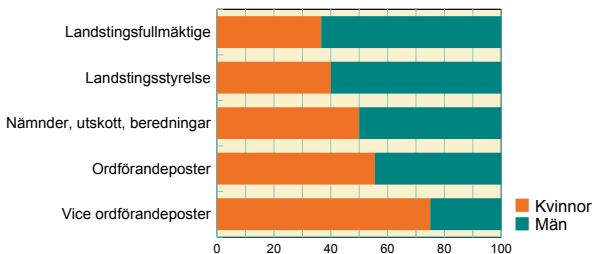
Fördelning kvinnor och män i kommunala ordförandeposter 2011

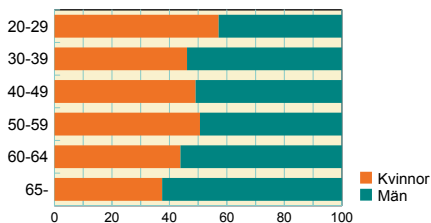
Fördelning kvinnor och män bland kommunchefer och förvaltningschefer 2011

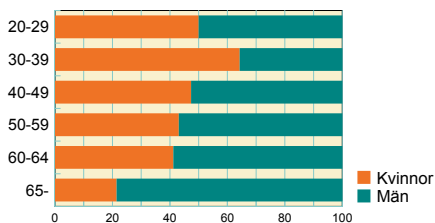
Fördelning kvinnor och män i landstingets fullmäktige, styrelse, nämnder, utskott och beredningar 2011

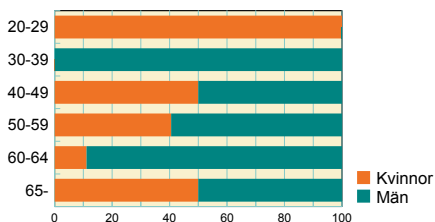
Åldersfördelning i kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnder och utskott i kommun och landsting (ordinarie ledamöter) 2011

Åldersfördelning i kommunala bolag och stiftelser, (ordinarie ledamöter) 2011

Åldersfördelning för kommun- och förvaltningschefer 2011

Utbildning

© Lena Granefelt/Johnér

Årtal att uppmärksamma

- 1859 Kvinnor får rätt att inneha vissa lärartjänster.
- 1870 Kvinnor får rätt att ta studenten som privatister.
- 1873 Kvinnor får rätt att ta akademisk examen med några få undantag (jur lic och teologi).
- 1925 Kvinnor får, med vissa undantag, samma rätt som män till statliga tjänster.
- 1927 Statliga läroverk öppnas för flickor.
- 1969 Grundskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- 1970 Gymnasieskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- 1980 Äktamakeprövning av studiemedel avskaffas.
Grundskolan får ny läroplan. Skolan skall verka för jämställdhet.
- 2002 Lag om likabehandling av studenter i högskolan införs. Den slår fast att könsdiskriminering i högskolan är förbjudet och att högskolorna måste arbeta målinriktat.

Meritvärde, grundskolans årskurs 9, läsåret 2010/2011

Kommun	Genomsnittligt meritvärde			Skillnad flickor och pojkar i %
	Flickor	Pojkar	Samtliga	
Arjeplog	229,7	176,3	205,5	30
Arvidsjaur	217,4	211,2	214,1	3
Boden	229,8	201,3	215,8	14
Gällivare	238,5	194,9	217,4	22
Haparanda	223,4	174,7	200,6	28
Jokkmokk	205,6	160,0	185,6	29
Kalix	216,2	181,5	196,0	19
Kiruna	225,5	195,6	210,0	15
Luleå	227,6	202,9	215,0	12
Pajala	259,4	212,2	240,3	22
Piteå	226,3	201,5	214,2	12
Älvsbyn	218,9	191,2	205,5	14
Överkalix	236,4	193,1	210,7	22
Övertorneå	255,6	190,9	220,0	34
Länet	228,0	196,8	212,4	16
Riket	219,3	196,9	207,7	11

Av de elever som avslutade grundskolans årskurs 9 våren 2011 var flickornas genomsnittliga meritvärde 16 procent högre än pojkarnas. I Norrbottens län finns den största skillnaden mellan flickornas och pojkarnas meritvärden i Övertorneå kommun, 34 procent. Minsta skillnaden, 3 procent, finns i Arvidsjaur kommun.

Genomsnittligt meritvärde:

Eleven får tillgodoräknas poäng för maximalt 16 ämnen enligt följande:

Mycket väl godkänd MVG 20 p

Väl godkänd VG 15 p

Godkänd G 10 p

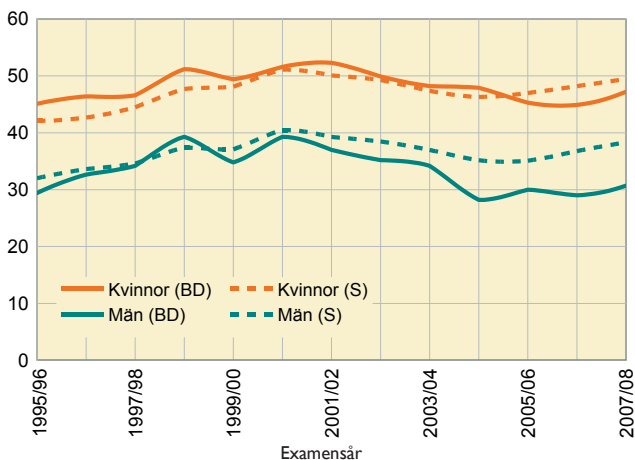
Icke godkänd IG 0 p

Maximalt antal poäng en elev kan erhålla är 320

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2011. Norrbottens län

Program/inriktning	Antal		Totalt	Fördelning, %	
	Kvinnor	Män		Kv	M
Barn- och fritidsprogrammet	100	27	127	78,7	21,3
Byggprogrammet	27	132	159	17,0	83,0
Elprogrammet	9	157	166	5,4	94,6
Energiprogrammet	0	42	42	0	100
Estetiska programmet	112	41	153	73,2	26,8
därav inriktning					
<i>bild och formgivning</i>	42	5	47	89,4	10,6
<i>dans</i>	7	0	7	100	0
<i>musik</i>	52	35	87	59,8	40,2
<i>teater</i>	..	..	12	..	..
Fordonsprogrammet	14	107	121	11,6	88,4
Handels- och administration	94	47	141	66,7	33,3
Hantverksprogrammet	45	0	45	100	0
Hotell- och restaurang	53	29	82	64,6	35,4
Industriprogrammet	4	69	73	5,5	94,5
Livsmedelsprogrammet	..	..	10	..	..
Medieprogrammet	52	28	80	65,0	35,0
Naturbruksprogrammet	53	39	92	57,6	42,4
Naturvetenskapsprogrammet	110	114	224	49,1	50,9
därav inriktning					
<i>matematik - datavetenskap</i>	7	26	33	21,2	78,8
<i>miljövetenskap</i>	23	10	33	69,7	30,3
<i>naturvetenskap</i>	80	78	158	50,6	49,4
Omvårdnadsprogrammet	140	17	157	89,2	10,8
Samhällsvetenskapsprogrammet	232	98	330	70,3	29,7
därav inriktning					
<i>ekonomi</i>	74	42	116	63,8	36,2
<i>kultur</i>	..	..	23	..	..
<i>samhällsvetenskap</i>	113	50	163	69,3	30,7
<i>språk</i>	..	..	22	..	..
Teknikprogrammet	37	119	156	23,7	76,3
Specialutformat program	215	174	389	55,3	44,7
Individuellt program.	..	..	6	..	..
Fristående skolor	55	96	151	36,4	63,6
Totalt	1362	1342	2704	50,4	49,6
.. = sekretess					

Påbörjat högskola/universitet inom 3 år efter gymnasieexamen (%)

Det är genomgående fler kvinnor än män som fortsätter med högre studier inom tre år efter gymnasieexamen. Andelen kvinnor i Norrbottens län som påbörjar högre studier ligger i nivå med rikets. Andel av männen i länet som påbörjar högskoleutbildning är lägre än riksgenomsnittet.

Av flickorna som examinerades från gymnasiet i Norrbottens län läsåret 2007/08 studerade 47 procent på högskola inom tre år, av pojkarna 31 procent. Genomsnittet för riket är 50 procent av flickorna och 38 procent av pojkarna.

Befolkningens utbildning

Befolkningens utbildningsnivå stiger kontinuerligt. Gymnasieutbildning är inte längre ett privilegium för en minoritet utan snarare det normala, i synnerhet bland de yngre. Även eftergymnasial utbildning har successivt blivit allt vanligare.

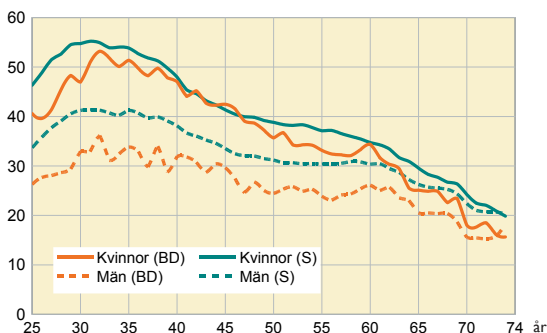
Kvinnorna har högre utbildningsnivå än männen. I åldersgruppen 25-64 år har 43,7 procent av kvinnorna respektive 34,7 procent av männen någon form av eftergymnasial utbildning. I Norrbottens län har 39,8 procent av kvinnorna och 27,7 procent av männen en eftergymnasial utbildning. Männen behåller dock ett stort försprång när det gäller forskarutbildning.

Utbildningens inriktning - en könsfråga

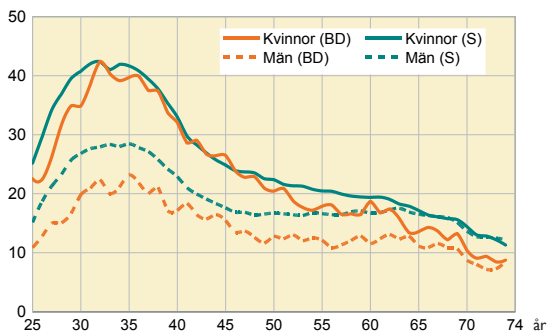
Om utbildningsnivån i första hand är en generationsfråga kan utbildningens inriktning i hög grad sägas vara en könsfråga. Kvinnor och män är utbildade för skilda områden inom arbetsmarknaden. De yngre väljer fortfarande könsbundet trots politiska strävanden mot en jämnare könsfördelning på de utbildningar där något av könen varit starkt underrepresenterat. Bland kvinnorna har det blivit något vanligare med teknisk/naturvetenskaplig utbildning i samband med den stora utbyggnaden av utbildningar inom denna sektor under 1980- och 1990-talet. Bland männen har det blivit ännu vanligare med en teknisk/naturvetenskaplig utbildning och ännu ovanligare med en pedagogisk utbildning eller en vårdutbildning.

För vissa högre utbildningar t ex läkare, tandläkare, ekonomer, jurister m fl har könsfördelningen blivit allt jämnare i yngre generationer. År 2010/2011 examinerades fler kvinnor än män inom områdena medicin/odontologi och juridik/samhällsvetenskap. Bland civilingenjörerna märks en ökad andel kvinnor bland de yngre.

Andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning 2010

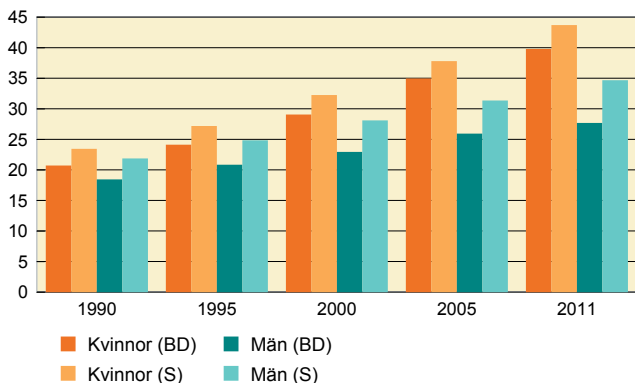

Andel av befolkningen med lägst 3 års eftergymnasial utbildning inklusive forskarutbildning 2010

Det är vanligare bland kvinnor än bland män med någon form av eftergymnasial utbildning.

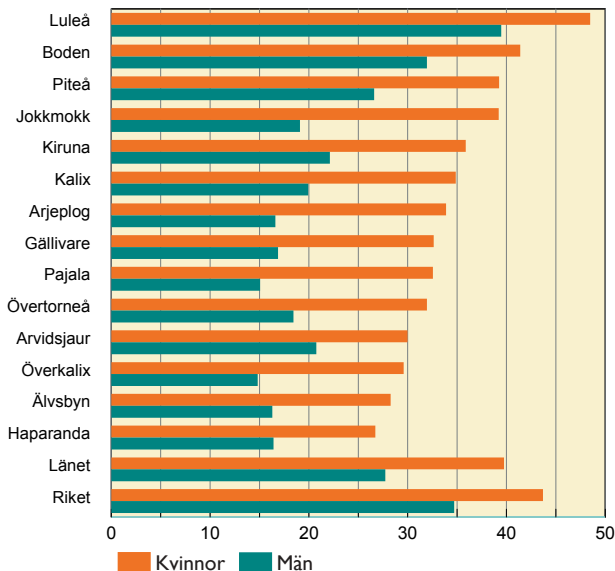
Befolkningen 25-64 år med eftergymnasial utbildning 1990-2011

Befolkningens utbildningsnivå stiger kontinuerligt. Andelen av befolkningen i åldersgruppen 25-64 år med någon form av eftergymnasial utbildning ökar bland kvinnor och män i både länet och riket.

År 1990 hade 21 procent av kvinnorna och 18 procent av männen i länet av åldersgruppen någon form av eftergymnasial utbildning. Motsvarande jämförelsetal för hela riket var 24 procent för kvinnorna och 22 procent för männen. År 2011 har 39,8 procent av kvinnorna och 27,7 procent av männen i länet eftergymnasial utbildning. I hela riket har 43,7 procent av kvinnorna och 34,7 procent av männen eftergymnasial utbildning.

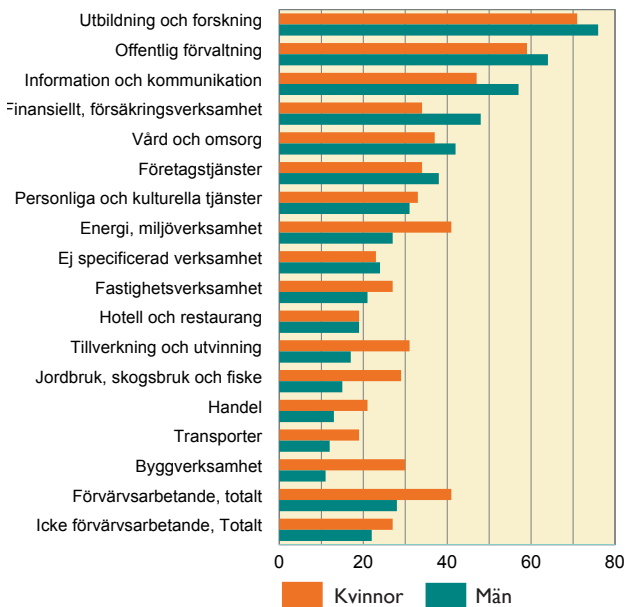
Andel kvinnor och män 25-64 år med någon form av eftergymnasial utbildning 2011

Fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning. Förhållandet gäller i länets samtliga kommuner och i riket.

I Norrbottens län har 39,8 procent av kvinnorna i åldern 25-64 år eftergymnasial utbildning och 27,7 procent av männen. Högst andel eftergymnasialt utbildade finns i kommunerna Luleå och Boden.

Andel kvinnor och män 20-64 år med eftergymnasial utbildning per bransch 2010. Norrbottens län

Eftergymnasial utbildning bland de anställda förekommer framför allt inom branscher som utbildning och forskning, offentlig förvaltning samt vård och omsorg.

Kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning efter utbildningsnivå och kurs 2010

Utbildningsnivå Kurs	Norrbottens län			Riket		
	Totalt antal	Procent Kv	M	Totalt antal	Procent Kv	M
Grundläggande utbildning						
Engelska	328	63	37	17 264	67	33
Svenska som andraspråk	221	69	31	25 704	65	35
Matematik	197	56	44	13 250	66	34
Samhällskunskap	111	64	36	5 708	67	33
Svenska	55	44	56	3 071	59	41
Övriga kurser	41	56	44	15 458	66	34
Summa	953	65	35	80 455	62	38
Gymnasial utbildning						
Orienteringskurs	716	71	29	28 300	64	36
Arbetsmiljö och säkerhet	617	74	26	20 594	67	33
Datorkunskap	584	73	27	21 389	70	30
Matematik B	584	63	37	23 025	61	39
Medicinsk grundkurs	561	87	13	16 028	85	15
Psykologi A	542	76	24	18 280	77	23
Matematik A	542	70	30	19 970	63	37
Etik och livsfrågor	522	87	13	16 037	84	16
Vård- och omsorgsarbete	462	86	14	14 834	85	15
Engelska A	456	66	34	16 851	63	37
Samhällskunskap A	439	61	39	17 072	61	39
Omvårdnad	436	90	10	14 053	87	13
Svenska B	432	56	44	13 213	56	44
Social omsorg	390	89	11	13 470	86	14
Religionskunskap A	341	60	40	11 054	58	42
Engelska B	338	64	36	14 895	62	38
Övriga kurser	11 367	59	41	453 166	57	43
Summa	19 329	65	35	732 231	62	38

Arbete

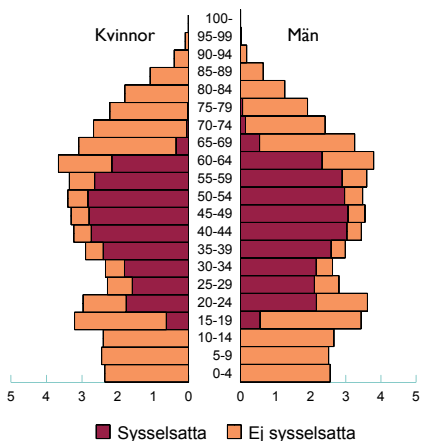

Foto: Leif Johansson/Bildarkivet

Årtal att uppmärksamma

- 1846 Änkor, fränskilda eller ogifta kvinnor får tillåtelse att arbeta inom hantverk och viss handel.
- 1859 Kvinnor får rätt att inneha vissa lärartjänster.
- 1925 Kvinnor får, med vissa undantag, samma rätt som män till statliga tjänster.
- 1939 Förvärvsarbetande kvinnor får ej avskedas på grund av havandeskap, förlossning eller giftermål.
- 1958 Kvinnor får rätt att bli präster.
- 1976 Förordning om jämställdhet på den statliga sektorn.
- 1977 Jämställdhetsavtal mellan SAF och LO-PTK.
- 1980 Lag mot könsdiskriminering i arbetslivet införs. Jämställdhetsavtal för kommuner och landsting.
- 1983 Nytt jämställdhetsavtal mellan SAF och LO-PTK. Alla yrken öppna för kvinnor, även inom försvaret.
- 1984 Jämställdhetsavtal inom statliga sektorn.
- 1985 Jämställdhetsavtal för de statliga bolagen.
- 1997 Första kvinnliga biskopen.
- 2001 Jämställdhetslagen skärps med bl.a krav på lönekartläggningar och handlingsplan för jämställda löner.

Andel förvärvsarbetande av befolkningen 2010 (%)

Ökande försörjningsbörda

Lång studietid, hög arbetslöshet samt tidig förtidspensionering är saker som påverkar andelen förvärvsarbetande. I Norrbottens län förvärvsarbetade 46 procent av totalbefolkningen år 2010. Genomsnittet för riket är 47 procent.

I Sverige kommer de som är 65 år och äldre att utgöra en fjärdedel av landets befolkning ett par år in på 2030-talet. Idag är andelen 22 procent. Samtidigt blir andelen i de arbetsföra åldrarna något färre och likaså andelen barn. Försörjningsbördan kommer därmed att öka.

För länen i Sverige kommer utvecklingen i den riktningen gå olika snabbt beroende på flyttningsunderskottens storlek, åldrar på de utflyttade samt arbetsmarknadens utveckling.

Förvärvsarbetande per åldersgrupp 2010 (förvärvsfrekvens)

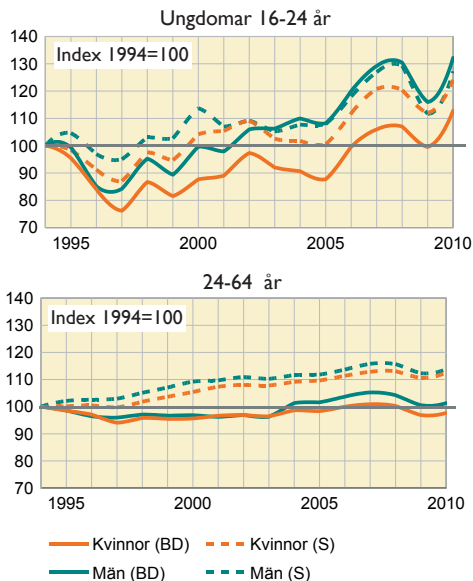
Kvinnor

Kommun/ region	Ålder 20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	Totalt 20-64
Arjeplog	74,0	82,9	84,9	83,2	70,7	79,2
Arvidsjaur	70,1	81,1	84,4	85,9	68,9	78,8
Boden	61,4	72,4	81,5	83,4	69,9	75,3
Gällivare	73,2	77,4	87,8	84,2	72,3	79,6
Haparanda	57,2	59,4	77,3	75,8	52,8	64,8
Jokkmokk	64,8	76,9	86,1	88,6	68,9	78,5
Kalix	67,6	74,9	83,0	82,6	64,1	75,0
Kiruna	71,9	77,9	88,8	88,2	72,7	81,2
Luleå	51,1	72,3	83,6	84,6	70,3	74,6
Pajala	65,5	67,8	83,3	83,9	66,2	74,3
Piteå	56,3	74,2	84,0	83,3	67,2	74,8
Älvsbyn	57,9	69,2	81,7	81,4	67,6	73,6
Övertorneå	60,6	58,4	80,5	84,3	68,7	73,4
Länet	59,1	73,3	83,9	84,1	68,5	75,5
Riket	55,6	72,3	82,5	82,4	70,0	74,5

Män

Kommun/ region	Ålder 20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	Totalt 20-64
Arjeplog	62,9	86,6	87,8	84,5	70,1	79,1
Arvidsjaur	67,1	88,1	88,2	89,6	72,3	82,1
Boden	62,1	78,9	86,5	86,3	68,9	78,0
Gällivare	82,3	84,3	90,1	87,7	72,6	83,1
Haparanda	57,5	58,6	66,6	64,8	47,7	58,2
Jokkmokk	74,7	82,9	89,3	85,2	71,1	80,0
Kalix	58,0	79,3	86,1	84,2	68,7	76,9
Kiruna	81,3	85,9	92,0	91,7	73,0	85,2
Luleå	48,2	74,9	87,3	86,4	73,3	76,0
Pajala	76,2	87,0	86,8	81,9	68,3	78,0
Piteå	58,8	81,5	89,6	87,7	74,3	80,2
Älvsbyn	67,8	80,5	86,8	84,1	70,7	78,8
Övertorneå	63,2	77,3	83,9	84,6	67,2	75,5
Länet	59,9	78,6	87,4	85,9	70,7	78,0
Riket	57,2	76,0	85,8	83,9	73,3	77,3

Förvärvsarbetande åren 1994-2010

Antalet arbetstillfällen ökade med 14 procent för män i åldern 25-64 år under perioden 1994-2010. För kvinnorna har ökningen varit 13 procent. I Norrbottens län har antalet arbetstillfällen ökat med 1 procent för männen och men minskat med 2 procent för kvinnorna under samma tidsperiod.

När det gäller ungdomar i åldersgruppen 16-24 år har ökningen på riksnivå varit 24 procent för kvinnorna och 27 procent för männen. I länet har arbetstillfällena för de unga kvinnorna ökat med 13 procent och med 32 procent för de unga männen.

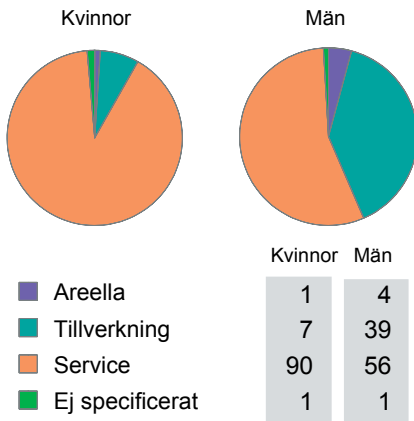
(se läsanvisningar sid. 81: Index)

De yngsta och de äldsta arbetar deltid

Ungefär en femtedel av alla ungdomar i åldern 16-19 år arbetar. Det är mycket vanligt att dessa ungdomar arbetar deltid och av samtliga åldersgrupper har de den högsta andelen deltidsanställda och det gäller båda könen. Till viss del förklaras det av att cirka hälften av de ungdomar som arbetar samtidigt studerar. En annan förklaring är att de yngsta på arbetsmarknaden ofta har tillfälliga arbeten som inte är heltidsarbeten.

Deltidsarbete är också mycket vanligt i åldern 60-65 år. Bland kvinnorna arbetar två tredjedelar och bland männen en tredjedel av de anställda i denna åldersgrupp deltid. En stor grupp av de personer som inte arbetar heltid av denna åldersgrupp är personer som även har någon form av pension på deltid.

Sysselsatta per branschgrupp 2010 (%)

Förändring av arbetstillfällen 1994-2010

Kommun/ region	Kvinnor		Förändring 1994-2010 %	Män		Förändring 1994-2010 %
	Förvärsarbetande 1994	2010		Förvärsarbetande 1994	2010	
Arjeplog	692	711	2,7	821	824	0,4
Arvidsjaur	1 462	1 404	-4,0	1 527	1 523	-0,3
Boden	7 030	5 006	-28,8	6 159	5 677	-7,8
Gällivare	4 644	4 191	-9,8	4 847	5 307	9,5
Haparanda	1 671	1 809	8,3	1 613	1 687	4,6
Jokkmokk	1 353	1 108	-18,1	1 340	1 272	-5,1
Kalix	3 664	3 291	-10,2	3 546	3 636	2,5
Kiruna	5 284	5 381	1,8	6 571	6 931	5,5
Luleå	15 516	18 552	19,6	19 579	20 803	6,3
Pajala	1 265	1 079	-14,7	1 287	1 196	-7,1
Piteå	7 814	8 254	5,6	7 657	8 854	15,6
Älvsbyn	1 718	1 599	-6,9	1 633	1 580	-3,2
Övertorneå	792	695	-12,2	887	794	-10,5
Övertorneå	925	827	-10,6	958	943	-1,6
Länet	53 830	53 907	0,1	58 425	61 027	4,5
Riket	1 828 696	2 113 965	15,6	1 956 956	2 278 755	16,4

Tabellen avser sysselsatt dagbefolkning, dvs de som har sin arbetsplats i kommunen oavsett bostadskommun. I länet är antalet förvärsarbetande kvinnor i det närmaste oförändrat jämfört med 1994. Antalet förvärsarbetande män har ökat med 4,5 procent. I riket har sysselsättningen ökat bland både kvinnor och män.

Stora skillnader kan ses bland kommunerna i Norrbottens län. Arbetstillfällena för kvinnor har minskat mest i kommunerna Boden, Jokkmokk och Pajala. För männen har den största minskningen skett i kommunerna Boden och Övertorneå.

Arbetspendling över kommungräns 2010

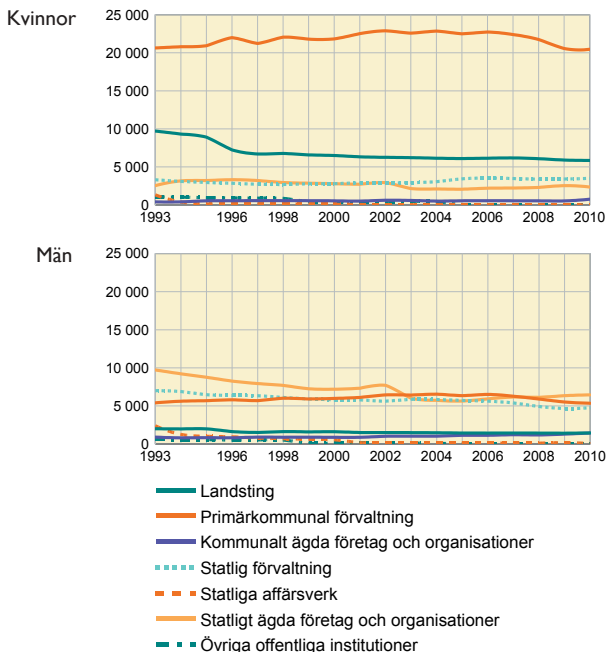
Kommun	Inpendlare		Utpendlare		Nettopendling	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	74	195	60	156	14	39
Arvidsjaur	137	272	121	339	16	-67
Boden	641	1 298	1 723	2 197	-1 082	-899
Gällivare	272	690	211	362	61	328
Haparanda	190	213	193	371	-3	-158
Jokkmokk	85	209	114	227	-29	-18
Kalix	270	517	411	737	-141	-220
Kiruna	282	902	251	299	31	603
Luleå	3 274	4 754	1 516	2 400	1 758	2 354
Pajala	83	114	102	388	-19	-274
Piteå	553	1 020	1 331	2 327	-778	-1 307
Älvsbyn	195	295	257	685	-62	-390
Övertorneå	62	130	71	152	-9	-22
Övertorneå	78	116	129	242	-51	-126

Arbetspendling till/från länet mot övriga län i riket 2010

(ingår i kommunsiffrorna ovan)

Län	Inpendlare		Antal utpendlare		Nettopendling	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Västerbotten	445	937	321	663	124	274
Stockholm	246	520	616	997	-370	-477
Västernorrland	79	177	63	143	16	34
Västra Götaland	79	152	100	176	-21	-24
Skåne	52	107	61	115	-9	-8
Uppsala	48	80	59	62	-11	18
Jämtland	38	64	32	51	6	13
Gävleborg	18	80	15	45	3	35
Övriga län	171	406	184	371	-13	35
Totalt	1 176	2 523	1 451	2 623	-275	-100

Förvärvsarbetande i offentlig sektor, Norrbottens län

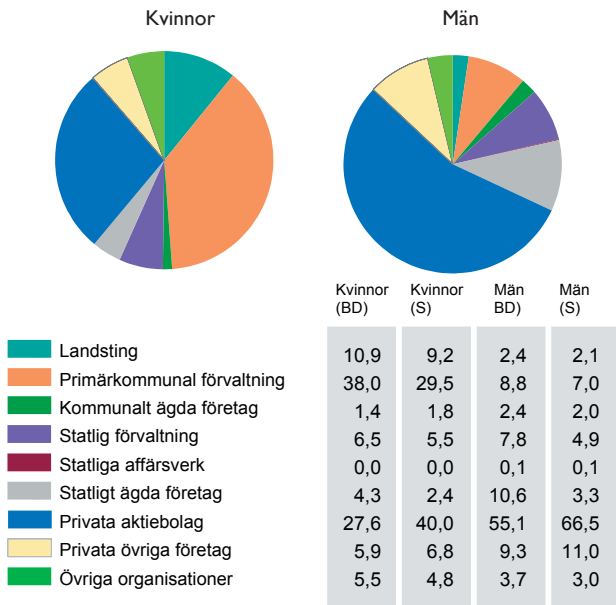

I Norrbottens län sysselsätts 61 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna och 32 procent av de förvärvsarbetande männen i offentlig sektor (inkl. offentligt ägda företag och organisationer). Detta kan jämföras med riksgenomsnittets 48 respektive 20 procent. Mellan åren 1993 och 2010 har antalet sysselsatta inom offentlig sektor i länet minskat med 6 000 kvinnor och 8 500 män.

Sysselsatta inom kommuner och landsting,
deltid respektive heltid, 2011

Kommun/ region	Kvinnor		Andel deltids- anställda	Män		Andel deltids- anställda
	Deltid	Heltid		Deltid	Heltid	
Kommunalt anställda						
Arjeplog	159	151	51,3	36	62	36,7
Arvidsjaur	317	401	44,2	67	133	33,5
Boden	1 057	991	51,6	205	440	31,8
Gällivare	553	928	37,3	106	280	27,5
Haparanda	318	455	41,1	66	142	31,7
Jokkmokk	225	211	51,6	31	69	31,0
Kalix	679	702	49,2	85	242	26,0
Kiruna	574	1 179	32,7	68	204	25,0
Luleå	2 360	3 229	42,2	376	1 108	25,3
Pajala	341	310	52,4	50	106	32,1
Piteå	1 741	1 518	53,4	204	621	24,7
Älvsbyn	514	344	59,9	54	83	39,4
Överkalix	218	138	61,2	37	60	38,1
Övertorneå	225	217	50,9	56	91	38,1
Länet	9 281	10 774	46,3	1 441	3 641	28,4
Riket	322 491	290 774	52,6	52 874	114 246	31,6
Landstingsanställda						
Landstinget						
Norrbotten	1 969	3 353	37,0	229	1 130	16,9
Alla landsting	83 516	100 845	45,3	10 528	37 436	21,9

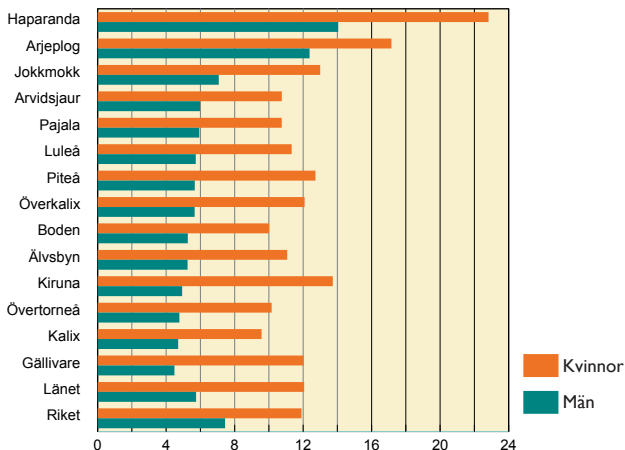
Förvärvsarbetande per sektor 2010

Av de förvärvsarbetande i Norrbottens län sysselsätts 39 procent av kvinnorna och 68 procent av männen inom privat sektor. Genomsnittet för riket är 52 respektive 80 procent.

Majoriteten av de sysselsatta inom privat sektor är anställda i privata aktieföretag.

Andel av samtliga förvärvsarbetande som sysselsätts inom turismberoende branscher 2010

Tolv procent av samtliga förvärvsarbetande kvinnor i länet och cirka sex procent av samtliga förvärvsarbetande män är sysselsatta i turismberoende branscher.

De turismberoende branscherna sysselsätter tillsammans många fler kvinnor än män. År 2010 är 23 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna och 14 procent av förvärvsarbetande männen i Haparanda kommun sysselsatta inom turismberoende branscher.

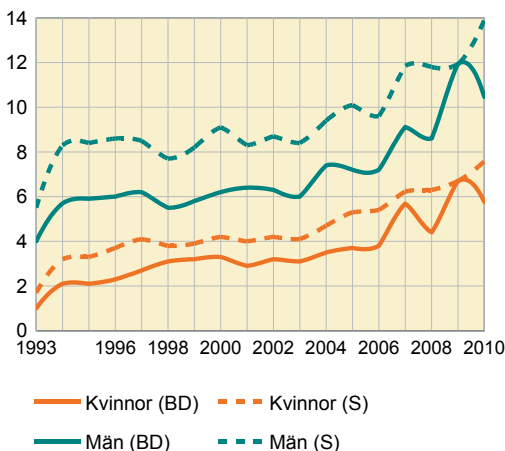
I turismberoende branscher ingår detaljhandel, djurparker och naturreservat, hotell och restaurang, museum och kulturminnen, nöjesparker, skidanläggningar, etc.

Inom en av de branscher som ingår, skidanläggningar, sysselsätts fler män än kvinnor.

Förvärvsarbetande kvinnor och män 2010 i Norrbottens län

Näringsgren	Norrbottens län		Länet %		Riket %	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske	555	2 568	1,0	4,2	0,8	2,8
Tillverkning och utvinning	2 691	13 310	5,0	21,8	6,7	19,9
Energiförsörjning, miljöverksamhet	250	1 262	0,5	2,1	0,5	1,5
Byggverksamhet	921	9 408	1,7	15,4	1,1	12,1
Handel	5 092	5 557	9,4	9,1	11,7	13,1
Transport och magasinering	1 028	5 061	1,9	8,3	2,4	7,6
Hotell- och restaurangverksamhet	2 166	1 275	4,0	2,1	3,6	2,8
Information och kommunikation	970	1 676	1,8	2,7	2,4	5,0
Finans- och försäkringsverksamhet	940	577	1,7	0,9	2,2	1,9
Fastighetsverksamhet	514	1 031	1,0	1,7	1,2	1,8
Företagstjänster	4 693	5 698	8,7	9,3	10,0	11,8
Offentlig förvaltning och försvar	4 081	4 669	7,6	7,7	6,6	4,7
Utbildning	9 084	2 981	16,9	4,9	16,3	5,2
Vård och omsorg, sociala tjänster	17 652	3 475	32,7	5,7	28,0	5,4
Kulturella och personliga tjänster	2 525	1 921	4,7	3,1	5,2	3,6
Näringsgren okänd	745	558	1,4	0,9	1,3	0,9
Samtliga näringsgrenar	53 907	61 027	100	100	100	100

Nya företag per tusen invånare 16-64 år

Vart tredje nytt företag leds av en kvinna

År 1993 startades 1 företag per 1000 kvinnor och 4 företag per 1000 män i åldern 16-64 år i Norrbottens län. År 2010 startades 5,8 nya företag per 1000 kvinnor och 7,6 nya företag per 1000 män i länet.

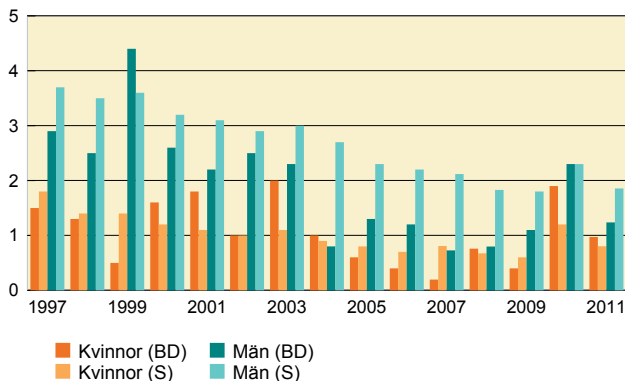
Andelen av nystartade företag år 2010 som leds av kvinnor är 31,5 procent vilket placerar länet på fjortonde plats i landet. I genomsnitt för hela riket leds verksamheten i de nystartade företagen till 32 procent av kvinnor.

Nystartade företag 2010 procentuellt fördelade på kön

Län	Antal nya företag	Ledning (%)		Nya företag per 1000*	
		Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Stockholm	21 930	33	59	10,9	19,1
Uppsala	2 572	32	60	7,5	14,1
Södermanland	1 569	34	60	6,4	11,1
Östergötland	2 420	28	65	5,2	11,1
Jönköping	1 726	33	61	5,5	9,8
Kronoberg	1 090	29	64	5,7	11,7
Kalmar	1 292	27	65	4,9	11,4
Gotland	473	35	58	9,2	15,0
Blekinge	764	36	57	6,1	8,9
Skåne	9 757	32	61	8,0	15,0
Halland	2 128	34	58	8,0	13,2
Västra Götaland	11 423	30	62	7,0	13,7
Värmland	1 446	33	60	5,8	10,0
Örebro	1 549	33	61	5,9	10,7
Västmanland	1 441	28	64	5,2	11,3
Dalarna	1 701	31	62	6,3	12,0
Gävleborg	1 569	32	62	6,0	11,0
Västernorrland	1 349	31	64	5,7	11,3
Jämtland	885	34	59	7,8	12,8
Västerbotten	1 405	32	62	5,6	10,1
Norrbotten	1 371	32	62	5,8	10,5
Riket	69 860	32	61	7,6	13,9

*) invånare 16-64 år

Antal konkurser per 1 000 enskilda firmor

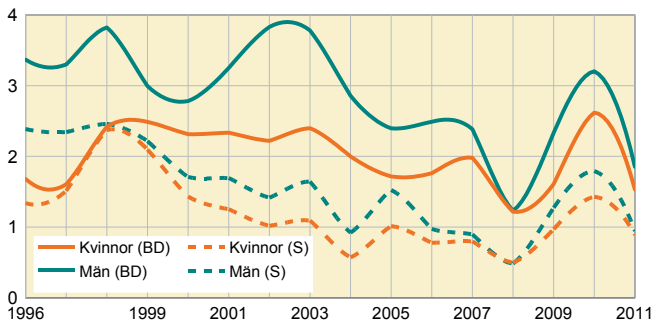

Kvinnors företag har färre konkurser

Under år 2011 var ägaren en man i 56 procent av konkurserna i enskilda firmor i Norrbottens län och 70 procent i hela landet. Jämfört med samtliga enskilda firmor i länet så gick 1,2 av 1 000 enskilda firmor ägda av män i konkurs år 2011. Motsvarande siffror för kvinnorna var 1 enskild firma i konkurs per 1 000.

I hela landet så gick 1,9 av 1 000 enskilda firmor ägda av män i konkurs under år 2011. Motsvarande antal för kvinnorna var 0,8 av 1 000 enskilda firmor.

Starta-eget-bidrag per 1 000 invånare 18-64 år, januari månad 1996-2011

I januari månad år 2011 fick 109 kvinnor och 144 män i Norrbottens län bidrag för start av näringsverksamhet (starta-eget-bidrag). Det innebär att 1,5 av 1 000 kvinnor i åldern 18-64 år i länet fick bidrag för att starta eget företag. Bland männen var förhållandet 1,9 av 1 000. Jämförande riksgenomsnitt för såväl kvinnor som män var 0,9 av 1 000.

Kvinnor och män med starta-eget-bidrag 2011

Kommun/ Region	Antal		Procent		Per 1 000 inv. 18-64 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	7	1	87,5	12,5	8,3	1,0
Arvidsjaur	8	7	53,3	46,7	4,7	3,7
Boden	6	9	40,0	60,0	0,8	1,1
Gällivare	5	5	50,0	50,0	1,0	0,9
Haparanda	3	12	20,0	80,0	1,1	3,9
Jokkmokk	3	9	25,0	75,0	2,1	5,8
Kalix	7	15	31,8	68,2	1,6	3,0
Kiruna	9	20	31,0	69,0	1,4	2,7
Luleå	34	32	51,5	48,5	1,5	1,3
Pajala	11	8	57,9	42,1	7,5	4,4
Piteå	11	16	40,7	59,3	0,9	1,3
Älvsbyn	1	4	20,0	80,0	0,4	1,6
Övertkalix	2	1	66,7	33,3	2,2	1,0
Övertorneå	2	5	28,6	71,4	1,7	3,5
Länet	109	144	43,1	56,9	1,5	1,9
Riket	2 541	2 778	47,8	52,2	0,9	0,9

Förvärvsarbetande företagare 2010. Största branscher för kvinnor och män i Norrbottens län

Kvinnor

Bransch	Företagare	Eget AB	Totalt
Personliga och kulturella tjänster m.m.	532	35	567
Handel	198	220	418
Företagstjänster	221	147	368
Jordbruk, skogsbruk och fiske	323	18	341
Hotell och restauranger	80	80	160
Enheter för vård och omsorg	92	55	147
Tillverknings- och utvinningsindustri	83	56	139
Utbildningsväsendet	38	23	61
Transportföretag	20	22	42
Byggindustri	15	24	39
Fastighetsbolag	21	17	38
Informations- och kommunikationsföretag	22	14	36
Företag inom energi och miljö		4	4
Kreditinstitut och försäkringsbolag	1		1
Civila myndigheter och försvaret			0
Övriga branscher	274		274
Totalt	1 920	715	2 635

Män

Bransch	Företagare	Eget AB	Totalt
Jordbruk, skogsbruk och fiske	1 338	157	1 495
Byggindustri	493	657	1 150
Handel	355	520	875
Företagstjänster	401	441	842
Tillverknings- och utvinningsindustri	256	376	632
Transportföretag	238	315	553
Personliga och kulturella tjänster m.m.	208	62	270
Hotell och restauranger	135	97	232
Informations- och kommunikationsföretag	90	131	221
Enheter för vård och omsorg	44	82	126
Fastighetsbolag	70	44	114
Utbildningsväsendet	27	24	51
Kreditinstitut och försäkringsbolag	1	21	22
Företag inom energi och miljö	5	15	20
Civila myndigheter och försvaret		1	1
Övriga branscher	223	1	224
Totalt	3 884	2 944	6 828

Inkomst

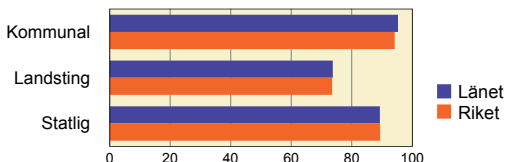

Foto: Patrick Degerman/Synk

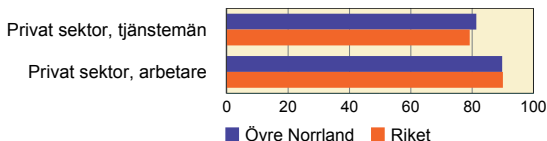
Årtal att uppmärksamma

- 1874 Gift kvinna får bestämma över sin egen inkomst.
- 1935 Lika folkpension för kvinnor och män.
- 1947 Lika lön för samma tjänst införs för statligt anställda.
- 1960 SAF och LO beslutar att inom en femårsperiod slopa de särskilda kvinnolönerna.
- 1971 Särbeskattning, dvs. individuell beskattning av arbetsinkomst, ersätter sambesattning.
- 2001 Jämställdhetslagen skärps med bl.a krav på lönekartläggningar och handlingsplan för jämställda löner.

Kvinnors heltidslön i procent av mäns 2010, offentlig sektor

Kvinnors heltidslön i procent av mäns 2010, privat sektor

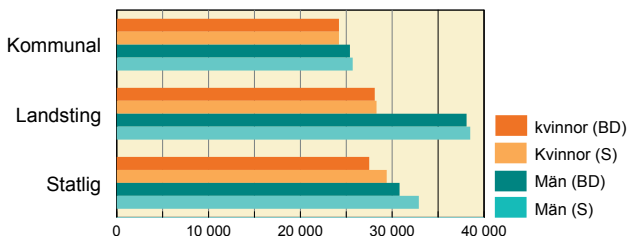

Kvinnans heltidslön 86 procent av mannens

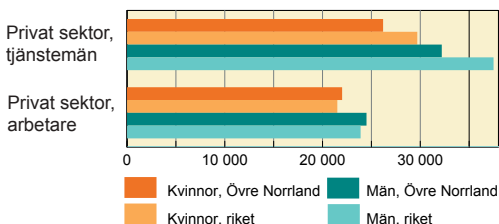
Mest jämställda är lönerna bland kommunalt anställda. I Norrbottens län motsvarar en kommunalt anställd kvinnas heltidslön 95 procent av en kommunalt anställd mans lön år 2010. Motsvarande för riket är 94 procent. För de statligt anställda kvinnorna i länet är heltidslönen 89 procent av genomsnittslönen för män. För landstingsanställda kvinnor i länet är motsvarande andel 74 procent.

Bland de privat anställda i Övre Norrland motsvarar en kvinnlig arbetares heltidslön 90 procent av en mans heltidslön. Motsvarande för de privatanställda tjänstemännen i Övre Norrland är 81 procent.

Genomsnittlig månadslön 2010 efter sektor

Genomsnittlig månadslön 2010 privat sektor

Arbetsmarknaden kan delas upp i två huvudsektorer, offentlig och privat sektor. Drygt hälften av alla kvinnor på arbetsmarknaden arbetar inom offentlig sektor. En majoritet av männen, ca 80 procent, arbetar inom privat sektor. På hela arbetsmarknaden är antalet kvinnor och män ungefär lika många.

Löneskillnaderna är minst i låglönesektorer och störst i höglönesektorer. Kvinnor är koncentrerade till vissa lågavlönade yrken inom vård- och omsorgsarbete samt förskollärare inom offentlig sektor. I dessa yrkesgrupper är löneskillnaderna små mellan könen. Män arbetar i större utsträckning än kvinnor inom välbetalda yrken både inom offentlig och privat sektor.

Kvinnors och mäns arbetsinkomst

Kvinnor och män väljer olika utbildningar som leder till olika yrken. Även med samma utbildning eller yrke förvärvsarbetar kvinnor och män inom olika sektorer. Kvinnor arbetar i högre grad inom den of-fentliga sektorn än män.

Arbetsinkomsten kan ses som ett mått på vad kvinnor och män får ut av sin arbetsinsats. Arbetsinkomsten påverkas inte bara av lönen utan också i hög grad av den arbetade tiden. Arbetstiden varierar mycket mellan kvinnor och män. Kvinnor arbetar t ex deltid i högre grad och mindre övertid än män vilket innebär att skillnaden i arbetsinkomst ofta är större än skillnaden i månadslön.

Andelen deltidsanställda är högst inom vård och omsorg. Av de anställda i den gruppen är 84 procent kvinnor. Dessa kvinnor arbetar också deltid i större utsträckning jämfört med kvinnor i allmänhet.

De yngsta och de äldsta arbetar deltid

Ungefär en femtedel av alla ungdomar i åldern 16-19 år arbetar. Det är mycket vanligt att dessa ungdomar arbetar deltid och av samtliga åldersgrupper har de den högsta andelen deltidsanställda och det gäller båda könen. Till viss del förklaras det av att cirka hälften av de ungdomar som arbetar samtidigt studerar. En annan förklaring är att de yngsta på arbetsmarknaden ofta har tillfälliga arbeten som inte är heltidsarbeten.

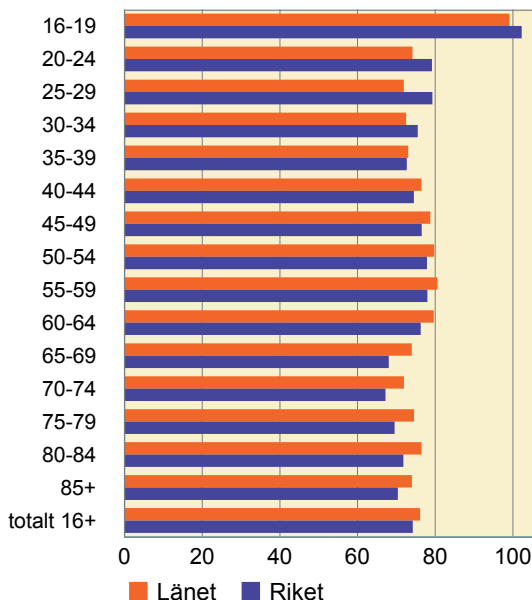
Deltidsarbete är också mycket vanligt i åldern 60-65 år. Bland kvinnorna arbetar två tredjedelar och bland männen en tredjedel av de anställda i denna åldersgrupp deltid. En stor grupp av de personer som inte arbetar heltid av denna åldersgrupp är personer som även har någon form av pension på deltid.

Sammanräknad förvärvsinkomst 2010

Kommun/ region	Åldersgrupp 20-64 år			Åldersgrupp 65 år och äldre		
	Medelinkomst, kronor		Kvinnors inkomst i % av mäns	Medelinkomst, kronor		Kvinnors inkomst i % av mäns
	Kvinnor	Män		Kvinnor	Män	
Arjeplog	223 500	264 700	84,4	151 400	204 900	73,9
Arvidsjaur	227 800	284 400	80,1	151 500	206 100	73,5
Boden	226 600	286 600	79,1	169 100	226 600	74,6
Gällivare	247 500	339 600	72,9	162 600	222 300	73,1
Haparanda	212 700	230 300	92,4	145 700	188 800	77,2
Jokkmokk	218 600	265 400	82,4	156 700	205 300	76,3
Kalix	226 400	277 600	81,6	160 200	216 600	74,0
Kiruna	248 700	348 200	71,4	168 300	235 000	71,6
Luleå	231 800	288 900	80,2	173 800	250 000	69,5
Pajala	217 800	262 700	82,9	149 300	186 300	80,1
Piteå	223 800	302 800	73,9	161 300	240 800	67,0
Älvsbyn	206 200	277 800	74,2	151 500	209 900	72,2
Överkalix	217 500	251 800	86,4	157 200	196 400	80,0
Övertorneå	214 600	233 800	91,8	152 100	198 300	76,7
Länet	229 400	293 900	78,1	163 700	227 300	72,0
Riket	229 000	299 400	76,5	167 900	251 800	66,7

Högsta medelinkomsten har kvinnorna i kommunerna Gällivare och Kiruna. Lägst medelinkomst har kvinnorna i Älvsbyns kommun. För männen återfinns de högsta medelinkomsterna i kommunerna Gällivare och Kiruna. Lägst medelinkomst har männen i Haparanda kommun.

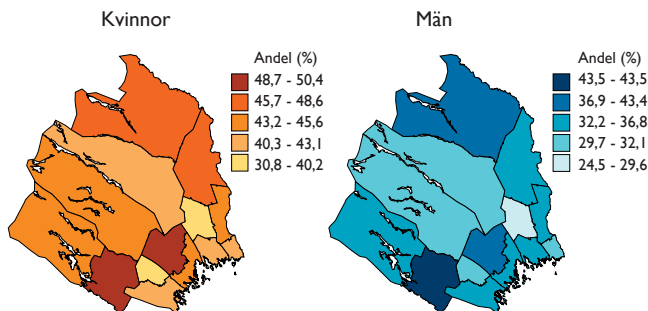
Kvinnors förvärvsinkomst i procent av männens redovisad per åldersgrupp 2010

Kvinnornas arbetsinkomster räknat i procent av männens är högre i Norrbottens län än i riket.

I åldrarna 45-64 år motsvarar en kvinnas förvärvsinkomster under år 2010, i Norrbottens län, i genomsnitt cirka 80 procent av en mans förvärvsinkomst. Riksgenomsnittet är cirka 75 procent.

Pensionssparande 2010. Ålder 20-64 år.

Andel inkomsttagare med pensionssparande samt medelvärdet på pensionssparandet, 2010

Kommun/ region	Andel (%) med pensionssparande		Medelvärde pensions- sparande, kronor	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	43,2	32,9	5 200	4 600
Arvidsjaur	50,4	43,5	4 900	4 500
Boden	48,7	38,5	5 200	5 100
Gällivare	40,3	30,3	5 100	4 800
Haparanda	40,7	30,8	9 100	5 800
Jokkmokk	43,9	29,7	4 900	4 800
Kalix	40,7	32,2	5 300	4 800
Kiruna	45,7	36,9	5 700	5 000
Luleå	44,4	35,5	5 400	5 100
Pajala	46,1	34,9	4 900	4 800
Piteå	41,5	34,1	5 100	4 800
Älvsbyn	36,7	30,4	5 000	4 500
Övertkalix	30,8	24,5	5 500	5 000
Övertorneå	44,7	34,2	5 300	5 100
Länet	43,6	38,9	5 000	5 400
Riket	42,1	34,6	5 300	5 900

Nettoförmögenheter 2007*

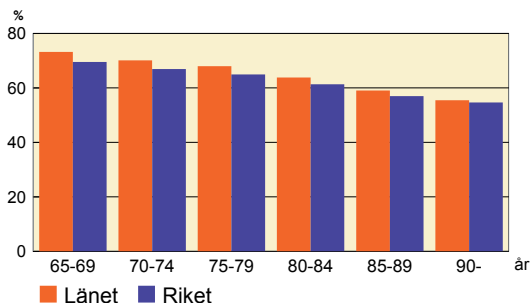
Kommun/ region	Förmögenhet, medelvärde kr		Andel miljonärer i befolkningen	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	267 000	369 000	6,9	11,3
Arvidsjaur	247 000	368 000	6,6	10,7
Boden	233 000	372 000	7,0	9,9
Gällivare	233 000	473 000	7,9	11,9
Haparanda	247 000	377 000	6,9	10,7
Jokkmokk	188 000	304 000	5,6	9,1
Kalix	245 000	401 000	7,4	11,0
Kiruna	244 000	338 000	6,4	10,4
Luleå	356 000	489 000	9,7	14,4
Pajala	277 000	548 000	9,1	14,6
Piteå	308 000	436 000	7,6	13,6
Älvsbyn	243 000	369 000	6,4	10,8
Övertorneå	207 000	428 000	7,2	11,1
Övertorneå	260 000	549 000	9,3	13,7
Länet	285 000	431 000	5,4	8,3
Riket	537 000	710 000	16,9	19,9

*) uppdateras ej

Personbilar vid årsskiftet 2011/2012 efter ägare

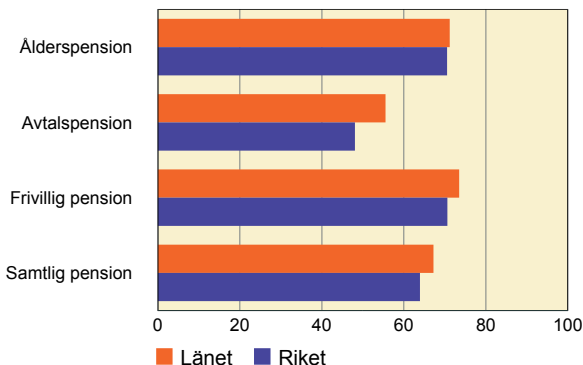
Kommun/ region	Person- bilar i trafik	därav ägda av			Procent efter ägande		
		kvinnor	män	företag	kv	m	ftg
Arjeplog	1 836	481	786	569	26,2	42,8	31,0
Arvidsjaur	3 734	980	1 778	976	26,2	47,6	26,1
Boden	14 750	4 076	7 970	2 704	27,6	54,0	18,3
Gällivare	11 039	3 010	6 192	1 837	27,3	56,1	16,6
Haparanda	5 264	1 588	2 790	886	30,2	53,0	16,8
Jokkmokk	3 019	811	1 293	915	26,9	42,8	30,3
Kalix	9 254	2 627	4 781	1 846	28,4	51,7	19,9
Kiruna	12 965	3 315	7 264	2 386	25,6	56,0	18,4
Luleå	36 741	9 737	19 875	7 129	26,5	54,1	19,4
Pajala	3 574	866	1 523	1 185	24,2	42,6	33,2
Piteå	22 976	6 472	12 387	4 117	28,2	53,9	17,9
Älvsbyn	4 752	1 266	2 506	980	26,6	52,7	20,6
Övertorneå	2 191	594	944	653	27,1	43,1	29,8
Övertorneå	2 667	621	1 255	791	23,3	47,1	29,7
Länet	134 762	36 444	71 344	26 974	27,0	52,9	20,0
Riket	4 401 352	1 197 761	2 244 933	958 658	27,2	51,0	21,8

Kvinnors pension per åldersgrupp i procent av männens 2010

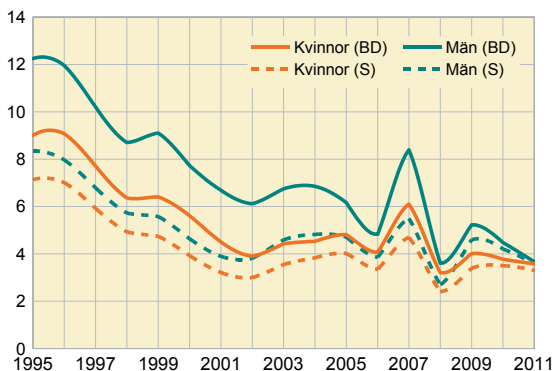

Lägre löner samt förvärvsarbete på deltid ger senare i livet kvinnor lägre pensioner än män.

Kvinnornas pensioner i procent av männens 2010

Öppet arbetslösa, årsmedeltal 1995-2011 (%)

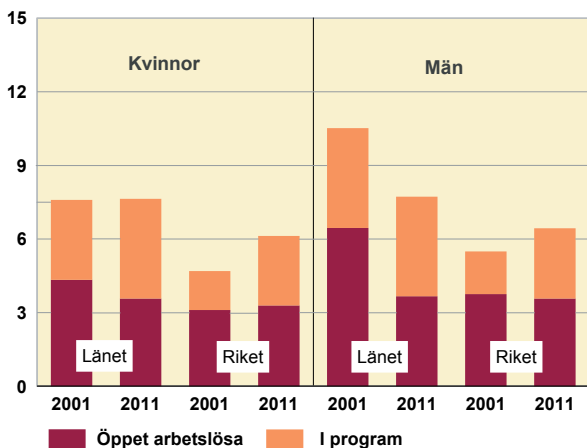

Arbetslösheten i Norrbottens län har alltid varit högre än riksgenomsnittet. Mellan åren 1995 och 2011 minskade arbetslösheten både bland kvinnor och bland män.

År 1995 var den öppna arbetslösheten i länet 9 procent bland kvinnorna och 12,3 procent bland männen. Jämförande tal för hela riket var 7,1 procent för kvinnor och 8,3 procent för män.

Den öppna arbetslösheten i länet var år 2011 3,6 procent bland kvinnorna och 3,7 procent bland männen. Jämförande tal för hela riket är 3,3 respektive 3,6 procent.

Öppet arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram (%)

I Norrbottens län var år 2001 var 7,6 procent av kvinnorna och var 10,5 procent av männen i åldern 16-64 år arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram. År 2011 är andelen 7,6 procent för kvinnorna och 7,7 procent för männen.

I hela riket år 2001 var 4,7 procent av kvinnorna och 5,5 procent av männen arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram. År 2011 har andelen ökat till 6,1 respektive 6,4 procent.

Vid en jämförelse av kommunerna i länet finner man stora skillnader. I Haparanda kommun är 13,9 procent av männen arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram och i Kiruna kommun bara 4 procent. Av kvinnorna är 11,3 procent i Haparanda öppet arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram och i Arjeplogs kommun 4,5 procent.

Öppet arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram 2001 och 2011

Kvinnor

Kommun/ region	Arbetslösa		I program		Arbetslösa samt i program	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Arjeplog	1,5	4,0	1,6	2,5	3,1	6,6
Arvidsjaur	4,0	3,9	3,6	4,6	7,6	8,5
Boden	3,2	3,6	2,4	3,8	5,6	7,4
Gällivare	4,5	3,4	2,6	3,2	7,2	6,6
Haparanda	6,2	4,8	6,1	6,5	12,3	11,3
Jokkmokk	3,2	4,2	3,5	4,2	6,7	8,4
Kalix	4,0	4,0	3,3	5,4	7,3	9,5
Kiruna	6,0	2,4	3,9	2,1	9,9	4,5
Luleå	4,3	3,7	2,7	4,1	7,1	7,8
Pajala	4,7	4,3	5,7	4,6	10,4	8,9
Piteå	4,1	3,2	3,4	4,2	7,5	7,4
Älvsbyn	3,7	4,4	3,0	4,7	6,6	9,2
Övertorneå	4,0	4,1	4,7	5,7	8,7	9,8
Länet	4,3	3,6	3,3	4,1	7,6	7,7
Riket	3,1	3,4	1,6	2,8	4,7	6,3

Män

Kommun/ region	Arbetslösa		I program		Arbetslösa samt i program	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Arjeplog	6,1	4,1	3,0	3,0	9,0	7,1
Arvidsjaur	8,1	4,2	5,6	4,0	13,8	8,3
Boden	5,0	3,5	2,4	3,6	7,4	7,2
Gällivare	6,4	3,2	3,5	2,3	9,9	5,5
Haparanda	10,3	5,5	6,5	8,5	16,8	13,9
Jokkmokk	7,2	3,9	6,3	3,8	13,6	7,7
Kalix	7,9	4,3	5,2	6,9	13,1	11,2
Kiruna	6,5	2,2	3,8	1,8	10,3	4,0
Luleå	5,4	3,6	3,5	4,0	8,9	7,6
Pajala	11,6	4,6	9,1	5,8	20,7	10,4
Piteå	6,0	3,3	3,3	3,9	9,3	7,2
Älvsbyn	6,4	5,1	4,4	4,0	10,8	9,1
Övertorneå	7,6	4,9	6,6	6,9	14,3	11,8
Länet	6,4	3,6	4,1	4,1	10,5	7,7
Riket	3,8	3,6	1,7	2,9	5,5	6,4

Hushåll med ekonomiskt bistånd 2005-2010, Norrbottens län

Hushållstyp	Antal 2005	2006	2007	2008	2009	2010
Sammanboende/gifta						
utan barn	458	233	242	257	253	196
med barn	438	415	372	407	460	455
Ensamstående kvinnor						
utan barn	1 532	1 436	1 458	1 567	1 621	1 554
med barn	964	848	783	762	843	921
Ensamstående män						
utan barn	2 551	2 372	2 346	2 360	2 578	2 553
med barn	229	210	192	185	225	252
Totalt	6 014	5 549	5 421	5 586	6 069	6 016

Föräldraskap

© Matilda Lindeblad/Johnér

Årtal att uppmärksamma

- 1937 Moderskapsförsäkring införs.
- 1938 Preventivmedel tillåts. Bidragsförskott införs.
- 1939 Förvärvsarbetande kvinnor får ej avskedas på grund av havandeskap, förlossning eller giftermål.
- 1947 Barnbidrag införs.
- 1950 Båda föräldrarna blir förmyndare för barnen.
- 1955 Lagstadgad betald ledighet för yrkesarbetande kvinnor vid barnsbörd, 3 månader.
- 1964 P-piller godkänns i Sverige.
- 1974 Föräldraförsäkring införs som ger föräldrarna rätt att dela ledigheten vid barns födelse. Tillfällig föräldrapenning införs, 10 dagar per familj och år för barn under 12 år.
- 1979 Rätt till sex timmars arbetsdag för småbarnsföräldrar utan inkomstkompensation.
- 1980 Föräldrapenning under 360 dagar, varav 90 med endast garantibelopp. Den tillfälliga föräldrapenningen kan utnyttjas i 60 dagar per barn och år. Fadern får rätt till föräldrapenning i 10 dagar i samband med barnets födelse.
- 1982 ATP-poäng för vård av barn under 3 år i hemmet.
- 1989 Föräldrapenningen ges i 450 dagar, varav 90 med endast garantibelopp.
- 1990 Den tillfälliga föräldrapenningen förlängs till 120 dagar per barn och år.
- 1995 "Pappamånad" införs.
- 2002 Antal dagar med föräldrapenning utökas med 30 s.k. sjukpenningdagar till 480 dagar. 60 av dessa reserveras för vardera föräldern och kan inte överlätas.

Män får också barn

Föräldrar som har gemensam vårdnad om barnet har rätt till hälften av totala antalet föräldrapenningdagar vardera. En förälder kan överlåta rätten till föräldrapenning till den andra föräldern med undantag av 60 dagar, de så kallade pappamånaderna.

Föräldrapenning. Pappornas andel (%) av uttagna dagar 2003-2011

Kommun/ region	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Arjeplog	18	24	21	21	22	21	25	24	20
Arvidsjaur	19	17	21	19	16	20	23	24	25
Boden	17	19	20	22	20	22	22	23	24
Gällivare	17	19	19	19	21	21	22	23	21
Haparanda	13	14	14	15	16	17	16	14	16
Jokkmokk	20	20	19	24	20	21	18	22	22
Kalix	17	19	19	20	22	22	22	24	24
Kiruna	20	20	20	19	22	23	23	24	24
Luleå	18	21	21	22	22	24	23	25	26
Pajala	17	18	20	21	16	20	17	25	25
Piteå	18	18	20	22	21	21	23	24	24
Älvsbyn	20	19	20	20	23	21	22	24	21
Överkalix	16	21	22	16	15	17	14	21	19
Övertorneå	19	22	20	19	20	18	21	19	20
Länet	18	19	20	21	21	22	22	24	24
Riket	17	19	20	21	21	21	22	23	24

Förälder erhåller föräldrapenning för tillsammans 480 dagar (450 dagar åren 1989-2006), vid flerbarnsbörd erhålls ersättning för ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första. Dagarna ska tas ut innan barnet fyllt 8 år eller avslutat första skolarbetet.

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn.
Pappornas andel (%) av uttagna dagar 2002-2011

Kommun/ region	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Arjeplog	32	38	38	48	26	34	32	33	35	42
Arvidsjaur	28	37	37	30	28	29	34	28	30	30
Boden	37	41	40	36	36	35	35	33	32	34
Gällivare	34	40	40	33	35	33	34	33	32	32
Haparanda	28	33	31	35	31	28	30	28	32	30
Jokkmokk	34	39	35	32	26	27	32	26	27	23
Kalix	34	41	40	36	37	35	33	32	35	37
Kiruna	39	44	41	36	37	36	36	34	33	34
Luleå	37	42	42	37	36	34	35	36	36	36
Pajala	36	41	36	38	41	36	35	32	29	35
Piteå	38	43	43	40	38	39	37	35	38	37
Älvsbyn	43	44	45	40	41	36	37	38	41	41
Överkalix	38	38	34	34	35	31	33	30	27	33
Övertorneå	30	37	37	30	33	33	32	29	31	25
Länet	36	41	41	37	36	35	35	38	35	35
Riket	36	42	41	36	36	36	36	34	36	36

Under år 2011 är männens andel av uttagna dagar i genomsnitt 35 procent i länet och 36 procent i riket.

Pappadagar och kontaktdagar ingår inte i de redovisade dagarna.

Tillfällig föräldrapenning kan betalas ut till förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda barn under 12 år (i vissa fall 16 år) till följd av sjukdom eller smitta hos barnet eller barnets ordinarie vårdnadshavare.

Från år 1995 kan en förälder överlåta sin rätt till föräldrapenning för vård av sjukt barn till annan försäkrad som då i förälderns ställe måste avstå från förvärvsarbete för att kunna få någon ersättning.

Brott

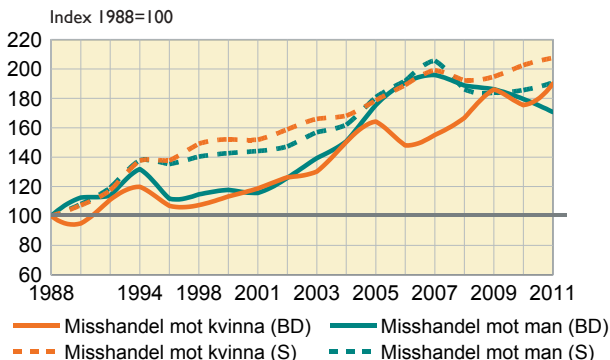

Foto: Patrick Degerman/Synk

Årtal att uppmärksamma

- 1864 Mannen förlorar rätten att aga sin hustru.
- 1975 Lag om legal abort.
- 1982 All kvinnoemisshandel på enskild plats faller under allmänt åtal.
- 1982 Förbud mot pornografiska föreställningar på offentlig plats.
- 1998 Lag om våld mot kvinnor. Ändring i brottsbalken.
Lag med förbud mot könsstympning av kvinnor.
Jämställdhetslagen skärps avseende sexuella trakasserier.
- 1999 Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster.
- 2000 Nationellt råd för kvinnofrid inrättas.
- 2002 Lag mot människohandel för sexuella ändamål.
- 2003 Kommitté för att följa upp och utvärdera Kvinnofridspropo-
sitionens myndighetsuppdrag ur ett könsmaktsperspektiv.
- 2004 Männen i Piteå samlas för manifestation mot kvinnovåldet.
Lagen mot människohandel utvidgas att även omfatta
människohandel för tvångsarbete, organhandel m m.
Lagen omfattar även icke gränsöverskridande människohandel.

Polisanmälda misshandelsbrott 1988-2011

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor år 1988 var 408 i Norrbottens län och 13 482 i hela riket. Anmälda misshandelsbrott mot män var samma år 587 i länet och 22 257 i riket. Dessa tal har i diagrammet fått indexvärdet 100. År 2011 har misshandel av kvinnor i länet index 190 och 207 i riket, dvs ökningen är 90 respektive 107 procent. Misshandel av män har år 2011 index 171 i länet och 191 i riket, dvs ökningen från år 1988 är 71 respektive 91 procent.

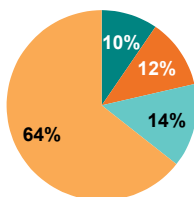
Misstänkta för misshandelsbrott 2011

	Norrbottens län		Hela riket	
	Antal misstänkta	därav (%) kvinnor män	Antal misstänkta	därav (%) kvinnor män
All misshandel därav	765	18,1 81,9	17 664	16,0 84,0
mot barn	131	29,0 71,0	4 914	23,9 76,1
mot kvinna	167	19,8 80,2	6 324	14,5 85,5
mot man	215	9,8 90,2	8 046	11,6 88,4

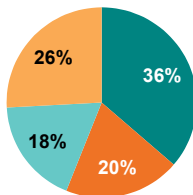
Polisanmälda misshandelsbrott efter offrets kön 2011

Norrbottens län

Antal brott mot kvinnor 775

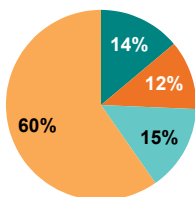

Antal brott mot män 1 002

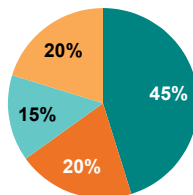

Hela riket

Antal brott mot kvinnor 27 972

Antal brott mot män 42 433

■ Utomhus av obekant ■ Utomhus av bekant
■ Inomhus av obekant ■ Inomhus av bekant

Vid misshandelsbrott är det vanligare i Norrbottens län än riksgenomsnittet att offer och gärningsman känner varandra. Det gäller både om offret är kvinna eller man.

När det gäller misshandel riktad mot kvinnor i länet var 80 procent av de misstänkta förövarna män. Vid misshandel mot män var 90 procent av de misstänkta män.

Brottsmisstänkta kvinnor och män 2011

Brottstyp	Miss- tänkta i länet	Könsfördelning		Riket	
		Länet kvinnor	män	kvinnor	män
Brott mot Brottsbalken därav	1 967	17,1	82,9	23,7	76,3
Brott mot liv och hälsa	486	20,0	80,0	15,9	84,1
Brott mot frihet och frid ¹	406	17,9	82,1	16,6	83,4
Årekränkingsbrott	37	17,0	83,0	30,4	69,6
Sexualbrott	75	43,2	56,8	2,2	97,8
Brott mot familj ²	16	2,7	97,3	53,9	46,1
Stöld, rån m.m.	787	68,8	31,3	30,2	69,8
Bedrägeri, m.m.	155	21,0	79,0	20,3	79,7
Förskingring, m.m.	25	15,5	84,5	22,9	77,1
Brott mot borgenärer m.m.	0	0	0	14,4	85,6
Skadegörelsebrott	223	9,9	90,1	11,1	88,9
Allmänfarliga brott	26	19,2	80,8	22,3	77,7
Förfalskningsbrott	24	25,0	75,0	21,7	78,3
Mened, falskt åtal m.m.	30	56,7	43,3	46,3	53,7
Brott mot staten ³	291	13,4	86,6	14,7	85,3
Andra lagbrott, därav					
Trafikbrottslagen	913	9,5	90,5	10,8	89,2
Narkotikastrafflagen	647	13,9	86,1	13,3	86,7
Brott mot övriga special- straffrättsliga författningar	0				
	314	7,3	92,7	10,5	89,5
Samtliga brott	3 204	17,1	82,9	19,9	80,1

¹) hemfridsbrott, olaga hot, ofredande, m.m.²) egenmäktighet med barn, förvanskande av familjeställning, m.m.³) brott mot allmän ordning, våld mot tjänsteman, m.m.

Läsanvisningar

I boken förekommer vissa begrepp som här ges en kortare förklaring.

Index.

Vid indexberäkning ges det antal som gäller ett visst utgångsår (basår) värdet 100. Därefter beräknas de procentuella förändringarna i förhållande till detta år.

Ett indexvärde på 120 betyder en uppgång med 20 procent sedan basåret.

Ett indexvärde på 70 betyder en nedgång med 30 procent sedan basåret.

Antal kvinnor per 100 män

Här har en omräkning skett för respektive ämnesområde för att tydligare ge ett värde för kvinno- respektive mansdominans. Ett värde över 100 betyder fler kvinnor än män och ett värde under 100 betyder således fler män än kvinnor. Exempelvis innebär värdet 112 att det finns 12 procent fler kvinnor och värdet 88 att det finns 12 procent färre kvinnor.

Beteckningar (BD) och (S)

I ett flertal diagram har av utrymmesskäl beteckningen (BD) använts för Norrbottens län och beteckningen (S) använts för hela riket.

Källor

Statistiska Centralbyrån, SCB

Arbetsförmedlingen

Brottsförebyggande Rådet, BRÅ

Skolverket

Försäkringskassan

Några internetadresser

www.regeringen.se/sb/d/2593

www.do.se Diskrimineringsombudsmannen

www.ungdomsstyrelsen.se Ung Jämställdhet, råd och tips

www.kvinnofrid.se Kvinnofridsportalen, information om praktiskt arbete inom området våld mot kvinnor

Länsstyrelsens kontaktperson: Doris Thornlund,

e-post: doris.thornlund@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Norrbottens län

971 86 Luleå

Besöksadress: Stationsgatan 5

Telefon: 0920-960 00, Telefax: 0920-22 84 11

e-post: norrbotten@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/norrbotten

Jämställdhetsdelegationen
www.jamstalld.com

Länsstyrelsen
Norrbotten